

BABEL.

mei 2023
Jaargang 31
Nummer 07

Interview:
Nugah Shrestha over
andere vormen van
mannelijkheid

Is het Nederlands
mijn liefdestaal?

UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM

FACULTEIT DER GEESTESWETENSCHAPPEN

Webredacteur gezocht!

Voor het academisch jaar '23/24 zoekt *Babel* een web-redacteur die de website en de socials bijhoudt. Ervaring is niet nodig. Voor meer informatie, stuur gerust een mail naar babel-fgw@uva.nl. Kijk voor de actuele vacatures op www.babelmagazine.nl/vacatures.

ESSAY

Zelfidentificatie

10

REPORTAGE

het straatleven in Caïro

14

03. HOOFDREDACTIONEEL • door Kevin Hoogeveen /// **04. INTERVIEW: NUGAH SHRESTHA** • door Teuntje Ott /// **06. VERTALING: LEONID ANDREJEV** • door Edgar Alberts /// **09. COLUMN** • Loïs Blank /// **10. ESSAY: ZELFIDENTIFICATIE** • door Sophie Meijer /// **12. IN GESPREK: DOORHOST VAN AMSTERDAMSE CLUBS** • door Rinke van der Veen /// **14. REPORTAGE: HET STRAATLEVEN IN CAÏRO** • door Maartje Stam /// **16. GELEZEN: SCARPELLI'S STORIE DI CARTA, STORIE DI CELLULOIDE** • door Riccardo Tosellini /// **18. ODE: HET STIKSEL** • door Loïs Blank /// **20. PROZA** • door Edgar Alberts /// **21. COLUMN** • door Sophie Meijer /// **22. ESSAY: NEDERLANDS ALS LIEFDESTAAL?** • door Kevin Hoogeveen /// **24. PROZA** • door Riccardo Tosellini /// **26. ESSAY: ER WAS EENS... EEN IK** • Jens van der Weide /// **28. PROZA** • door Dieuke Kingma

Lieve *Babel*-lezer,

Stel: je komt net van een gezellig dinertje met oud-collega's in de buurt van het Olympisch Stadion. Het regende en het woei, dus je bent de metro maar ingesprongen toen je van huis vertrok. Op metrostation Amstelveenseweg rijdt nét lijn 51 richting Centraal Station weg. Geen punt, denk je. Je raadpleegt verschillende reisplanners om na een *educated third opinion* tot het besluit te komen: ik neem de eerstvolgende metro en stap over op station Van der Madeweg. Goede beslissing? Nee. Op dat station blijken alle reisplanners je een te rooskleurig beeld van de werkelijkheid te hebben voorgeschoteld. Zodra je je metro uitstapt, klinkt al het geluid dat sluitende deuren aankondigt aan de overkant van de rails. Je gaat nooit op tijd jouw perron af rennen, de trap op, de trap af, en je metro halen. Nu ben je gestrand in een onbekend stukje stad, bedrogen, koud. Is er iets verschrikkelijker dan een slechte OV-verbinding?

Ja, je kunt namelijk ook last blijken te hebben van een slechte wifi-verbinding in je studentenflat wanneer je je klaarmaakt voor een online sollicitatiegesprek. Verbinding: veel staat of valt ermee. Er zijn gelukkig ook goede verbindingen, zoals de Museumbrug die Zuid met het Centrum verbindt. Enig bruggetje – tenzij wegwerkzaamheden je dwingen om te fietsen via het Weteringcircuit of het Max Euweplein. Moet jij ook even bijkomen van al het onheil dat slechte verbinding je brengt? Of ben je juist zo in je nopjes met goede verbindingen dat jij helemaal ready bent om alles over verbinding tot je te nemen? Of is dit blad toevallig in je leven beland? In alle gevallen ben je bij het juiste adres: *Babel* is er voor je.

Dit nummer gaat over verbinding op alle mogelijke manieren. Teuntje interviewde, naar aanleiding van zijn bijdrage aan de bundel *Voorbij de verbijstering*, de oprichter van Politieke Jongeren Nugah Shrestha. In Edgars vertaling van werk van Andrejev ontmoeten we een preutse voortvluchtige die een voor hem ontluisterend gesprek heeft met de goudeerlijke sekswerker Ljoeba. Op deze botsing van verschillende persoonlijkheden borduurt Sophie voort met een essay over hoe iemand zich in wezen definieert aan de hand van verschillen met anderen. Loïs vertelt in haar column niet hoe ze de verschillen met anderen, maar de overeenkomsten zoekt in haar worsteling met hoe het regelen van dates tegenwoordig vooral online plaatsvindt.

Rinke is in gesprek gegaan met een *door host* die bij onder andere De School en Garage Noord de sfeer binnen bewaakt aan de deur. Hoe gaat zo iemand te werk? Maartje schreef vanuit Egypte over het straatleven in Alexandrië. Riccardo brengt een relatief onbekende handleiding voor het ontwikkelen van filmpersonages van de Italiaan Scarpelli voor het voetlicht. Loïs schreef een essay over de betekenis van verschillende soorten stiksels. Edgar voelt zich in zijn tijdelijke onderkomen in Letland op een bijzondere wijze verbonden met zijn buur die hij enkel kent van geluiden en schreef hierover. Sophie's column laat de burens links liggen en richt zich op nepo-baby's. Kevin schreef een essay over de vraag of liefde over taalgrenzen heen echt mogelijk is. Riccardo brengt je hierna het verhaal van 'De Vertrapte Hondjesclub' – een stukje proza. Jens vertelt over de zoektocht naar hoe het verbinden van de puntjes van je leven tot een levensverhaal je bij iedere belangrijke keuze in een existentiële crisis kan storten. Dieuke sluit af met een persoonlijk stuk over het verliezen van een naaste.

We wensen je veel leesgenoegen, of je nu gestrand bent op een onbekend metrostation of ergens gerieflijk genesteld dit boekje doorbladert.

Liefs,
Jens en Kevin

Babel, Maandblad voor de Faculteit der Geesteswetenschappen, Spuistraat 134, kamer 2.01F, 1012 VB Amsterdam, babel-fgw@uva.nl

Hoofdredactie
Kevin Hoogeveen en Jens van der Weide

Redactie
Edgar Alberts, Loïs Blank, Dieuke Kingma, Sophie Meijer, Teuntje Ott, Maartje Stam, Riccardo Tosellini en Rinke van der Veen

Eindredactiecoördinatie
Jolien de Graaf

Eindredactie
Edgar Alberts, Jolien de Graaf, Ines James, Madelief Stad en Santi Wester

Beeldcoördinatie
Bert Slenders

Coverbeeld
Romy Veeken

Illustraties
Winonah van den Bosch, Bob Foulidis, Alicia Koch, Jolan Lammertink, Mila Milošević, Lesine Möricke, Bert Slenders, Romy Veeken en Susanne de Visser

Fotografie
Sjoerd Baerts

Webredactie
Mila Milošević

Redactieraad
Sarah Beeks, Reinier Kist, Everdien Rietstap en Thomas Rueb

Vormgeving
Luke van Veen,
www.lukevanveen.com

Druk
drukpartnerszuid
www.drukpartnerszuid.nl

Vind ons leuk

www.babelmagazine.nl

Zie ons archief op de UvA-website van *Babel*. Je vindt ons in de A-Z lijst van je opleiding.

Je bent juist een man als je je uitspreekt

een interview met Nugah Shrestha

Opdat we niet stil blijven staan in verbijstering, maar gaan denken over hoe het anders moet; opdat we vooruitgang boeken. De essaybundel *Voorbij de verbijstering, over gender en geweld*, onder redactie van Anja Meulenbelt, Renée Römkens en Tessel ten Zeege, verschijnt 8 mei. Mariëtte Hamer, regeringscommissaris seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld, maakt in het voorwoord duidelijk dat het tijd is voor verbinding en vooruitgang. Verschillende journalisten, wetenschappers en kunstenaars hebben bijgedragen aan deze bundel. Ik sprak met Nugah Shrestha, oprichter van het populaire Instagramaccount *@politiekejongeren*, over zijn bijdrage met de titel: 'Je bent juist een man als je je uitspreekt'.

Tekst /// Teuntje Ott Beeld /// Bert Slenders

In het stuk dat je schreef komt gelijk naar voren dat je twijfelde toen je werd gevraagd om bij te dragen aan de bundel, waar kwam deze twijfel vandaan en wat zorgde ervoor dat je toch van gedachten veranderde?

'Als het gaat over gendergeweld gaat het bijna altijd over geweld tegen vrouwen, dus ik voelde me eigenlijk niet de aangewezen persoon om die ruimte in te nemen, aangezien ik dat geweld zelf niet heb meegemaakt. Maar ik heb met mensen gesproken in mijn omgeving die me vertelden dat het belangrijk is om me als man ook uit te spreken over dit onderwerp, want het is, denk ik, best taboe voor mannen om zich daarover uit te spreken.'

Er zijn veel verhalen in het nieuws geweest rondom seksueel grensoverschrijdend gedrag. Wat was voor jou de druppel waardoor je iets moest gaan schrijven en op welke manieren probeer je dit onderwerp bespreekbaar te maken?

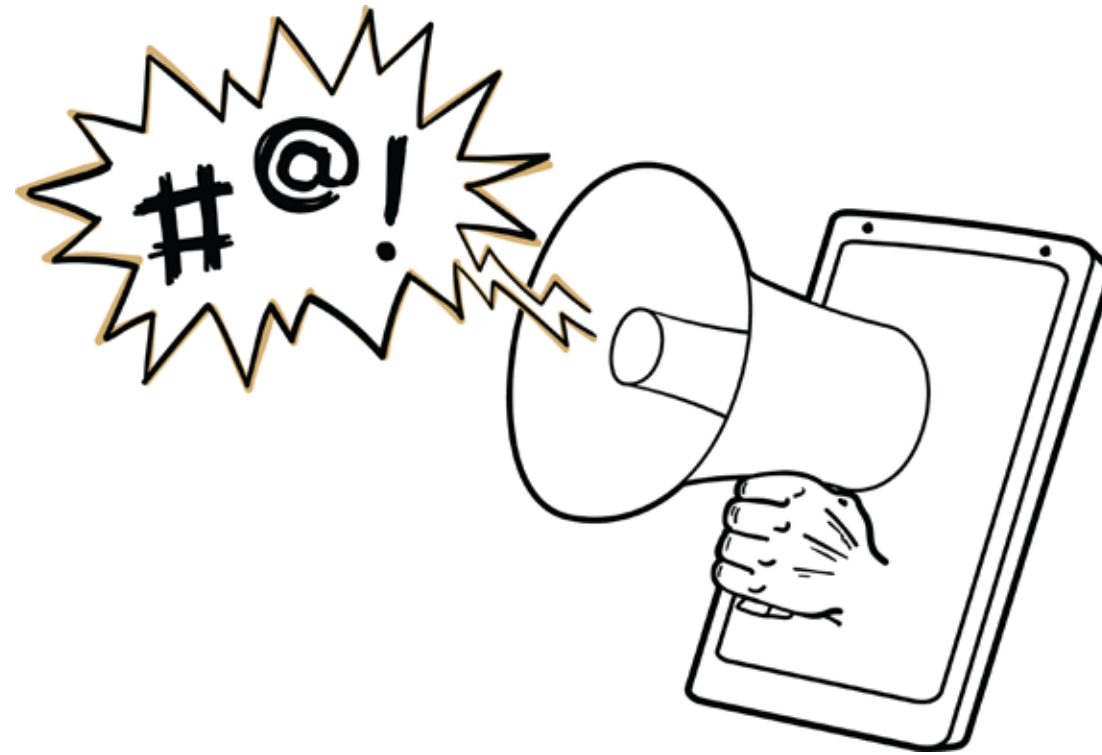
'Er is heel veel gebeurd, dus het was vooral een optelsom, maar de druppel was waarschijnlijk het seksisme bij het Amsterdams Studenten Corps. Ik was op vakantie en wist nog niet precies waar ik over wilde schrijven, toen dat nieuws naar buiten kwam. Ik was heel erg geschokt over het feit dat deze uitspraken over vrouwen zo zijn genormaliseerd in het Corps, dus wilde ik een tegengeluid laten horen. Via mijn account *@politiekejongeren* spreek ik me natuurlijk al uit over wat er speelt in de maatschappij en het helpt ook dat de MeToo-beweging in Amerika is overgewaaid naar Nederland. Zo worden er *Feminist Marches* gehouden en heb ik voor SPUI25 [een academisch-cultureel podium in Amsterdam, red.] een programma georganiseerd over hedendaags feminisme, dus ik had me al vaker uitgesproken. Op het moment dat er steeds meer nieuws naar buiten kwam rondom MeToo, zoals de schandalen bij *The Voice of Holland* en het gedrag van

Marc Overmars, de technisch directeur van Ajax, kon men er niet meer omheen. Toen begonnen we bij mijn voetbalclub ook te praten over deze gebeurtenissen.'

Je noemde net Marc Overmars en in de bundel schrijf je onder andere over Johan Derksen. Ze zijn alle twee over de schreef gegaan en toch komen ze makkelijk weer aan de bak. Bestaat cancel culture dan eigenlijk wel?

'Ik denk niet dat het bestaat, voor hen in ieder geval niet. De begrippen *cancel culture* en *woke* worden vaak tegen degenen gebruikt die zich uitspreken over seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld. Ik denk dat er heel veel mensen zijn die zich ertegen durven uit te spreken, maar het blijkt dat de posities van machtige mensen niet altijd in gevaar komen. Het is heel problematisch als er dan geen consequenties zijn, daarom is het juist van belang om je uit te spreken.'

Door 'not all men' te roepen, geef je aan niet op jezelf te willen reflecteren

Hoe verliepen de gesprekken die je met mannen hebt gevoerd over dit onderwerp?

'De gesprekken in mijn eigen voetbalclub verliepen goed en natuurlijk, ook doordat we elkaar al kennen en samen voetballen, in tegenstelling tot gesprekken die ik heb gevoerd met andere mannen: vrouwelijke analisten worden bijvoorbeeld niet altijd serieus genomen en soms zelfs belachelijk gemaakt. Volgens mij voelen veel mannen zich dan bedreigd omdat voetbal zogenaamd alleen een sport voor mannen is. Wanneer ik gendergeweld bespreekbaar probeer te maken, reageert iedere man weer anders: er is een deel van de mannen dat zich comfortabel voelt om erover te praten, maar er is ook een deel dat het geweld tegen vrouwen bagatelliseert.'

Met de hashtag '#not all men' wordt geprobeerd de aandacht te verschuiven, heb je dat ook vaak voorbij horen komen?

'Ik heb die reactie heel vaak gezien onder posts van *@politiekejongeren*, zeker nadat het nieuws van *The Voice of Holland* naar buiten was gekomen. Dan wordt er gezegd 'niet alle mannen zijn zo', maar daar gaat het gesprek helemaal niet over. Door 'not all men' te roepen, geef je aan niet op jezelf te willen reflecteren. Mensen willen dit gesprek dan niet voeren en het is lastig dat te doorbreken.'

In je eigen voetbalclub vind je gelijkgestemden. Je schrijft: 'We haalden herinneringen op over ervaringen in onze eigen werkplekken.' Welke gebeurtenissen kwamen bijvoorbeeld naar boven?

'Ik heb zelf op de Universiteit van Amsterdam gewerkt en er zijn veel meldingen geweest van grensoverschrijdend gedrag. Er heeft denk ik wel progressie plaatsgevonden sindsdien, maar er zijn nog altijd wel mannen die een vorm van macht voelen en vervolgens hun positie misbruiken. Ik weet dat er meldingen zijn gedaan en dat het onderwerp is aangekaart tijdens gesprekken, maar er zijn uiteindelijk geen echte consequenties geweest. Vergelijkbare verhalen heb ik gehoord van teamgenoten. We bespraken concrete manieren om bij te dragen aan een gelijkwaardiger leefklimaat, zoals iemand aanspreken wanneer je ziet dat diegene een ander lastigvalt of een grensoverschrijdende opmerking maakt.'

Het door jou opgerichte Instagramaccount @politiekejongeren is ook een sterk progressief platform waardoor bewustzijn wordt gecreëerd. Je zei dat er toch nog mensen in de reacties berichten plaatsen zoals 'not all men', gebeurt dat vaak en bij welke berichten?

'Op linkse platforms zoals *@politiekejongeren* worden ook meningen achtergelaten die alles behalve progressief zijn. Zo was er een post over Greta Thunberg en Andrew Tate, respectievelijk werd de een gearresteerd in de strijd tegen de klimaatcrisis en de ander als verdachte van mensenhandel en verkrachting. Er kwamen wel duizenden comments en een aantal mannen nam het op voor Andrew Tate, wat ook laat zien dat er mannen zijn die ageren tegen vrouwenemancipatie. Het is best wel een polariserende post maar ook *thought-provoking*, mensen worden gestimuleerd na te denken. Een van de reacties bevat een duidelijke observatie: "Grappig dat alle boze comments mannen zijn". Het gaat dus uiteindelijk behoorlijk heen en weer, waarbij de een weer reageert op de ander en er een discussie ontstaat. Veel uitspraken van Tate worden bijvoorbeeld ook weer belachelijk gemaakt; de meeste reacties zijn gelukkig wel progressief.'

Andrew Tate staat onder andere bekend om uitspraken die doorspekt zijn met toxic masculinity. Jouw uitspraken vormen natuurlijk een tegengeluid. Zou je tot slot willen omschrijven wat mannelijkheid voor jou betekent?

'Ik denk niet dat er één vorm van mannelijkheid is, dat is volgens mij het belangrijkste. Voor mij is mannelijkheid heel fluïde, iedereen kan dat op diens eigen manier invullen. Er is tegenwoordig veel discussie over wat mannelijkheid is en ik denk dat er nog veel toxische normen bestaan. De titel van mijn bijdrage is 'Je bent juist een man als je je uitspreekt', en dat gaat bijvoorbeeld ook tegen de norm in. Ik wil me niet conformeren aan toxische standaarden, want die gaan ons nergens brengen.' ▲

De duisternis (fragment)

Voor je ligt een – omwille van de continuïteit licht bewerkt – fragment uit het verhaal ‘De duisternis’ (1907) van de Russische schrijver en dramaturg Leonid Andrejev (1871-1919). ‘De duisternis’ werd indertijd door Andrejevs collega-schrijvers finaal afgefakkeld (het was te antirevolutionair, te schreeuwerig, te *faux*-diep) en ook zelf blikte Andrejev er niet helemaal tevreden op terug – al leek hij nog wel sympathie te hebben voor de thematiek ervan. Die thematiek is moeilijk helder samen te vatten, maar kort gezegd gaat het om een bizar soort solidariteit: een egalitarisme waar de ‘slechten’ niet omhoog worden getrokken, maar waar de ‘goeden’ zich vrijwillig verlagen om zo geen aanstoot te geven. Het verhaal volgt de moreel ‘zuivere’, voortvluchtige revolutionair Aleksej. Hij besluit zich te verschuilen in een bordeel, specifieker: bij de prostituee Ljoeba. De twee raken in een verhitte filosofisch-morele discussie verwickeld, waarbij Ljoeba Aleksej zelfs in het gezicht begint te slaan. Op een gegeven moment neemt de discussie een wending: Ljoeba krijgt Aleksej zover dat hij ‘niet goed wil zijn’ en zowel zijn seksuele smetteloosheid als zijn revolutionaire aspiraties opgeeft. Onderstaand fragment is de emotionele climax van het verhaal: het ‘kantelpunt’ dat het begin van Aleksejs innerlijke transformatie markeert. Vlak hiervoor probeert Ljoeba seksuele handelingen te initiëren; Aleksej reageert als volgt:

Tekst /// **Leonid Andrejev** Vertaling & inleiding /// **Edgar Alberts** Beeld /// **Susanne de Visser**

Hij week terug en zei mismoedig: ‘Waarom doe je zo tegen mij, Ljoeba? Heb ik je wat misdaan? Ik ben zo goed voor je... Waarom doe je zo tegen mij, waarom? Heb ik je soms beledigd? Nou, als ik je beledigd heb: het spijt me. Ik ben tenslotte in dit alles, in al deze dingen... onwetend.’

Met een minachtende beweging van haar ontblote schouders kwam Ljoeba soepel van haar knieën overeind en ging zitten. Ze ademde moeilijk.

‘Dus je gaat [je niet uitkleden]? Jammer, ik had wel gekeken.’

Hij begon iets te zeggen, bleef even steken en ging onzeker en lijzig verder:

‘Luister, Ljoeba... Natuurlijk ben ik... het doet er allemaal ook niet zo toe. En als je het dan zo graag wilt, dan... kun je het licht uitdoen. Doe het licht maar uit, Ljoeba.’

‘Wat?’, vroeg het meisje verbaasd, en ze sperde haar ogen wagenwijd open.

‘Ik probeer te zeggen’, haastte hij toe te voegen, ‘dat je een vrouw bent, en ik... Het was natuurlijk niet goed van me... Denk nu

niet dat ik dit uit medelijden doe, Ljoeba, dat niet, totaal niet... Ook ik... Doe het licht maar uit, Ljoeba.’

Hij glimlachte bedremmeld en bracht zijn hand naar haar toe met de onbeholpen liefkozendheid van iemand die nog nooit met vrouwen te maken had gehad. En hij zag: ze bracht haar gespannen, tot een vuist gebalde vingers naar haar kin en leek wel helemaal veranderd te zijn in één enorme, in haar geheven boezem gestokte adem. Haar ogen werden reusachtig, en keken hem met een ontzette, weemoedige en ondraaglijke verachting aan.

‘Wat heb je, Ljoeba’, deinsde hij terug.

En met een kille ontzetting, haast onhoorbaar, prevelde ze, zonder haar vuist te ontballen:

‘Schoft die je d’r bent! Jezus, wat ben jij een schoft!’

En, knalrood van schaamte, afgewezen, gekrenkt dat hij zelf gekrenkt had, stampte hij op de grond en wierp hij de wijd opengesperde ogen en hun oeverloze ontzetting en weemoed, de korte, grove

woorden toe:

‘Hoer! Slet! Zwijg!’

Maar zij bleef zachtjes met haar hoofd schudden en herhaalde:

‘Jezusmina! Mijn God, wat ben jij een schoft!’ ‘Zwijg, slet! Je bent bezopen. Je bent niet goed bij je hoofd. Denk je nou echt dat ik jouw smerige lijf nodig heb? Denk je nou echt dat ik mezelf bewaard heb voor iemand als jij? Slaan moesten ze je, slet!’ Hij gaf zijn arm een slinger om haar een klap te geven, maar sloeg toch niet.

‘Mijn God! Mijn God!’

‘En dan hebben ze nog medelijden met ze ook! Ze zouden ze moeten uitroeien, deze vuile, vuile drek. En al die smeerlappen die met jullie slapen ook... En je hebt het lef om dat over mij te denken, over mij!’ Hij greep haar armen beet en smet haar in de stoel.

‘Een goeierik! Een goeierik, zeker?’, lachte ze uitzinnig, alsof ze ergens buitensporig verheugd over was.

‘Een goeierik, ja! Ik ben heel mijn leven een eerbaar man geweest! Rein! En jij? Wat ben jij, slet, een trieste zeug?’

‘Een goeierik, zegt-ie!’, riep ze extatisch uit. ‘Ja, een goeierik. Overmorgen ga ik omwille van de mensheid mijn dood tegemoet, en jij – en jij? Jij kruipt het bed in met mijn beulen. Roep je officiertjes maar. [...] Toe dan!’

Ljoeba stond langzaam op. En toen hij, onstuimig, arrogant, met gezwollen neusgaten, zijn blik op haar richtte, kreeg hij een even arrogante en nog minachtendere blik terug. Het was zelfs net of er medelijden oplichtte in de hooghartige ogen van de

prostituee, die plotseling als door een wonder op de treden van een onzichtbare troon leek te zijn geklommen en van daaraf met kille en strenge aandachtigheid neerkeek op de kleine, meelijwekkende schreeuwlelijk die aan haar voeten lag. Ze lachte al niet meer en er was geen onrust aan haar af te lezen. Haar oog zocht onwillekeurig naar de trede waar ze op stond – zo uit de hoogte kon deze vrouw op iemand neerkijken.

‘Wat heb je?’, vroeg hij en deed een stap terug. Hij was nog steeds woest, maar begon al te bezwijken voor de invloed van de kalme, hooghartige blik.

En, met een onheilspellende overtuigingskracht waarachter miljoenen vermorzelde levens, zeeën van bittere tranen en een onophoudelijk, vurig protest van een gegriefde rechtvaardigheid schuil leken te gaan, vroeg zij hem streng:

‘Welk recht heb je om goed te zijn, wanneer ik slecht ben?’

‘Wat?’, begreep hij niet meteen, huiverend voor de zwart gapende afgrond die zich recht onder zijn voeten opende.

‘Ik heb lang op je gewacht.’

‘Je hebt op mij gewacht?’

‘Ja. Ik wachtte op een goeierik. Vijf jaar heb ik gewacht, misschien wel meer. Iedereen die bij me kwam – allemaal beklagden ze zich over wat voor ploerten ze wel niet waren. En het waren ook ploerten. [...] Zulke types heb ik niet nodig.’

‘Wat heb je nodig?’

‘Jou heb ik nodig, liefje. Jou. Ja, iemand als jij moet ik net hebben.’ Ze bekeek hem kalm en aandachtig van top tot teen en gaf met haar bleke hoofd een bevestigend knikje. ‘Ja. Bedankt voor het komen.’

Hij, die niets vreesde, werd plotseling bang.

‘Wat moet je dan van me?’, herhaalde hij en week terug.

‘Ik moest een goeierik een klap geven, liefje, een echte goeierik. Al die kwijlers zijn het niet waard om geslagen te worden; ze zijn alleen goed om je handen aan af te veggen. En nu heb ik jou een klap gegeven, ik kan mijn hand wel kussen. Lieve hand, je hebt een goeierik geslagen!’

Ze begon te lachen en gaf haar rechterhand daadwerkelijk een streel en drie kussen. Hij keek wild haar kant op, en zijn altijd zo rustige gedachten schoten nu met een moordend tempo door zijn hoofd. En, als een zwarte onweerswolk, kwam datgene dat als de dood zo verschrikkelijk en onherroepelijk was al dichterbij.

‘Je zei wat... Wat zei je?’

‘Ik zei: het is schandelijk om goed te zijn. Wist je dat dan niet?’

‘Dat wist ik niet’, mompelde hij, plotseling diep in gedachten verzonken en schijnbaar zelfs vergeten dat zij er nog was. Hij ging zitten.

‘Nou, bij dezen: weet het.’

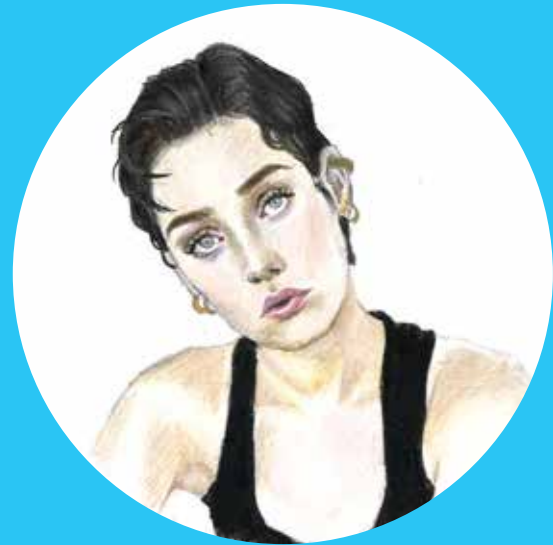
Ze sprak kalm, en alleen haar onder haar hemd op en neer gaande boezem gaf blijk van een diepe onrust, een gesmoorde duizendstemmige schreeuw.

‘Nou, weet je het nu?’

‘Wat?’, vroeg hij beduusd.
 ‘Weet je het nu, zeg ik’
 ‘Geef me even!’
 ‘Ik geef je wel even, lief. Ik heb vijf jaar moeten wachten, daar kunnen heus wel vijf minuutjes bij!’
 Ze liet zich op de stoel neerzinken, gooide haar blote armen om haar nek en sloot haar ogen, net alsof ze iets uitzonderlijk vreugdevols verwachtte:
 ‘O, liefje, liefje van me...!’
 ‘Je zei: het is schandelijk om goed te zijn?’
 ‘Ja, liefje, schandelijk.’
 ‘Maar dat is toch...!’ Hij hield stil, door angst overmand.
 ‘Dat begint erop te lijken! Geschrokken? Geeft niks, geeft niks. Alleen aan het begin is het even eng.’
 ‘En daarna?’
 ‘Je blijft bij me en dan zie je wel wat daarna komt.’
 Hij begreep haar niet.
 ‘Hoe bedoel je, ik blijf bij je?’
 Nu was het meisje zelf verbaasd:
 ‘Kun je nu, na dit alles, nog ergens anders heen dan? Kijk, liefje, hou jezelf nou niet voor de gek. Jij bent tenslotte geen ploert zoals de anderen, maar een goeierik – dus je blijft, je gaat nergens heen. Ik heb niet voor niets op je gewacht.’
 ‘Je bent gek geworden!’, beet hij haar toe.
 Ze keek hem streng aan en begon zelfs met een bestraffende vinger te wijzen.
 ‘Dat is niet goed van je. Dat moet je niet zeggen. Als de waarheid tot je komt, moet je er diep voor op de knieën gaan en niet zeggen: je bent gek geworden. [...] Wees een man van eer.’
 ‘En wat als ik nou eens niet bleef?’, grimaste hij somber met verbleekte, verwrongen lippen.
 ‘Je blijft!’, zei ze verzekerd. ‘Waar kun je nu nog heen? Je kunt nergens heen. Je bent een man van eer. Een ploert heeft vele wegen, maar een eervol mens heeft er maar één. Dat begreep ik al toen je me de hand kustte. Leeghoofd, dacht ik, maar wel eervol. Je voelt je toch niet beledigd dat ik je voor een leeghoofd hield? Ja, dat is ook je eigen schuld. Waarom bood je me je onschuld aan? Je dacht vast: ik geef haar mijn onschuld, zij zal dan wel terugwijken. O, domkopje dat je d’r bent! Eerst was ik zelfs een beetje beledigd: wat is dit nou, dacht ik, hij ziet me niet eens voor een mens aan. Maar daarna zag ik dat je ook dat uit goedheid deed. En zo zat je het uit te kienen: ik geef haar mijn onschuld, en doordat ik mijn onschuld opgeef word ik nog onschuldiger, en krijg

ik hem als het ware als een soort magisch muntstuk weer terug. Ik geef hem aan de bedelaarster en ik krijg hem weer terug. Ik geef hem aan de bedelaarster en ik krijg hem weer terug. Nee, liefje, dat gaat ‘m niet worden voor je.’
 ‘Dat gaat ‘m niet worden?’
 ‘Nee-ee-ee, liefje’, rekte ze het woord uit. ‘Je hebt niet met een domme gans van doen. Bij de kooplui heb ik dat genoeg gezien: eerst jatten ze miljoenen, daarna geven ze een roebel aan de kerk, en dan denken ze nog dat ze vroom zijn ook. Nee, liefje, bouw jij maar een hele kerk voor me. Geef me het allerdiërbaarste dat je hebt: je onschuld! Misschien dat je je onschuld ook alleen maar opgeeft omdat je hem niet meer nodig hebt, omdat-ie zijn glans verloren heeft. Heb je een verloofde?’
 ‘Nee.’
 ‘Maar stel dat je een verloofde had en dat ze je morgen op zou wachten met bloemen, met zoenen, met liefde – had je je onschuld dan opgegeven of niet?’
 ‘Weet ik niet’, zei hij nadenkend.
 ‘Kijk eens aan! En zo is het ook! Je zou gezegd hebben: neem liever mijn leven, maar laat mijn eer met rust! Wat je minder waard is, dat geef je op. Nee, ik wil dat je me geeft wat je het allerdiërbaarst is, waar je niet zonder kunt leven, dat wil ik!’
 ‘En hoezo zou ik je dat geven? Hoezo?’
 ‘Hoe bedoel je, hoezo? Zodat je je niet meer hoeft te schamen, daarom.’
 ‘Ljoeba’, riep hij verbaasd uit. ‘Luister, je bent toch zelf...’
 ‘Een goed meisje, wil je zeggen? Die heb ik wel vaker gehoord. [...] Het is alleen niet waar, liefje. Ik ben een echt meisje van de nacht. Je blijft, dus je zult het nog wel zien.’
 ‘Ik blijf helemaal niet!’, sputterde hij tegen.
 ‘Je hoeft niet te gaan schreeuwen, liefje. Tegen de waarheid haalt schreeuwen niks uit. De waarheid is als de dood: als ze komt, moet je d’r nemen als ze is. Het is moeilijk om de waarheid te confronteren, liefje, dat weet ik uit eigen ervaring.’ En, terwijl ze hem recht in zijn ogen aankeek, voegde ze daar fluisterend aan toe: ‘God is tenslotte ook goed!’
 ‘Nou?’
 ‘Nou niets... Bedenk het zelf maar; ik zeg niks. Alleen dat ik al vijf jaar niet naar de kerk ben geweest. Dat is nou de waarheid!’
 Waarheid, wat voor waarheid? Wat was dit voor nieuwe, onbekende, verschrikkelijke angst, die hij noch in het aangezicht van de dood, noch in het aangezicht van het leven had gekend? Waarheid!

Hij zat, hij had zijn harde hoofd met zijn hoge jukbeenderen, dat alleen ‘ja’ en ‘nee’ kende, op zijn handen laten rusten, en langzaam bracht hij zijn ogen een andere kant op, als het ware van het ene uiterste des levens naar het andere. Zijn leven viel uit elkaar, als een slecht in elkaar gezette kist in een herfstbui, en in het sneue hoopje losgebroken planken was de kortgeleden nog zo intacte, zuivere berging van zijn ziel niet meer te herkennen. Hij dacht terug aan de aardige, vertrouwde mensen met wie hij heel zijn leven had gedeeld en in een wonderbaarlijke eenheid van vreugde en verdriet samen had gewerkt – en ze kwamen hem als vreemden voor, hun leven onbegrijpelijk, hun werk onzinnig. Net alsof iemand zijn ziel plotseling hardhandig doormidden had gebroken, als een stok tussen de spaken van een woest draaiend wiel, en de helften ver uit elkaar had geworpen. Hij was hier pas een paar uur, over een paar uur zou hij er alweer weggaan – maar het leek wel alsof hij hier al zijn hele leven was, tegenover deze halfnaakte vrouw [...], en dat hij nergens heen ging. En hij wist niet of hij boven of onder was – hij wist alleen dat hij tegen was, dat hij ontzettend tegen alles was wat daarstraks, diezelfde middag nog, zijn leven en zijn ziel had uitgemaakt. Het is schandelijk om goed te zijn. ▲

Don’t hate the players, hate the online game

Tekst /// Loïs Blank Beeld /// Lesine Möricke

Ik zou graag willen daten, maar vind het regelen van dates wel zo’n ongezellige bezigheid. Dat klinkt óf als een paradox óf alsof ik simpelweg een ongezellig persoon ben, *but hear me out*. Datingapps zijn conceptueel ongezellig: ik wil flirten met iemand die aan de andere kant van de bar staat, spelen met oogcontact, elkaar toevalligheden wijsmaken terwijl we beiden dondersgoed weten dat er geen sprake is van toeval als we tegelijkertijd gaan roken. Maar in de huidige wereld blijkt dit lastig voor elkaar te krijgen. Denk ik dat iemand met me flirt, blijkt die persoon later niet single te zijn, of op mannen te vallen. (Shout-out naar de kledingstijl van de gays, de heteromannen *could never*.) Een ander voorbeeld: laatst vroeg iemand van het barpersoneel me naar mijn schoenen – roze patchwork-laarzen bemachtigd op de IJ-hallen – en vervolgens vroeg een van de mensen met wie ik bier aan het drinken was of er met me geflirt werd, waarop ik zei: ‘We hadden het over mijn schoenen.’ ‘Oké, maar had je een flirt?’ klonk het daarna. Ik moest haar het antwoord verschuldigd blijven.
 Waar mijn date-etiquette in real life voelt als het beantwoorden van de vraag ‘Is het een flirt?’ door in gedachten kop of munt te gooien, ervaar ik de online versie ervan als een doolhof waarvan ik de verkeersregels niet ken. Als oude gen Z’er zit ik namelijk tussen verschillende groepen in. Voor de gen Z’er is het liken van een story op Instagram een flirt, maar als ik dat tegen mensen van mijn leeftijd of iets ouder vertel, is de reactie altijd: ‘Echt?! Heb ik dan met allerlei mensen geflirt zonder dat ik het zelf doorhad?’ Om nog maar niet te beginnen over de waslijst aan dingen om in acht te nemen bij het maken van dat online-datingprofiel: niet alleen foto’s met jezelf (dan ben je egocentrisch), niet alleen foto’s met vrienden (dan weten mensen niet wie jij bent), niet alleen foto’s waarop je lacht met je mond dicht (dat is niet spontaan), et cetera.
 Voordat ik ongeveer een kwartier geleden deze column begon te tikken, heb ik een Bumble-account gemaakt en deze ‘regels’ geprobeerd toe te passen. Na beraad met verschillende vrienden leek

dat me de geschiktste app voor mij. Tinderen met de zelfbedachte voorwaarde dat ik profielen met een shirtloze flexfoto niet naar rechts swipe was – *surprise* – geen succes. Ondertussen komt er een melding binnen op mijn telefoon. ‘Wow! 16 nieuwe mensen vinden jou leuk. Open Bumble om te zien of het matches zijn!’
 Ik vind dit dus een ontzettend ongezellige melding. Dat ik al 100+ likes blijk te hebben nu ik de app opnieuw open vind ik overweldigend. Ik snap dat datingapps dat laten zien om je te verleiden op de app te gaan, maar als persoon die denkt in beelden en real-lifedating verkiest boven de online-datingwereld, ga ik me dit dus inbeelden. Kun je je voorstellen dat 100+ mensen laten merken dat ze je leuk vinden als jij een drankje aan het doen bent? Dat doet me denken aan die avondjes uit met je beste vriendin wanneer je per ongeluk in een club belandt waar de man-vrouwratio tachtig op twintig is. Als je daar als vrouwenduo op de dansvloer staat, word je als meer benaderbaar gezien dan de groepjes van vijf of zes vrouwen. Dan omsingelen de leeuwen de antilopes.
 Waarom zit iemand die zo negatief is over datingapps er dan toch op? Het is een terechte vraag en een sluitend antwoord heb ik niet. Ik denk gedeeltelijk omdat zoveel mensen om me heen het ook doen. We zijn met z’n allen op zoek naar verbinding, maar duwen ook als een kudde schapen die verbinding wel eerst in een digitaal medium, zodat we later kunnen hopen dat we de verbintenis ook succesvol uit dat medium kunnen trekken. Ik denk dat mijn grootste aversie tegen datingapps hierin bestaat: het voelt zo omslachtig om iets te digitaliseren, terwijl het einddoel een niet-digitale versie van dat digitale is. Daarnaast ben ik een slechte apper; wellicht moet ik toch op Breeze gaan in plaats van Bumble? Men zegt altijd ‘Don’t hate the players, hate the game’, maar wat als ik het spelbord waarop de spelers zich bevinden ongezellig vind?
 Afijn, ik zit dus op Bumble, maar mijn single-zijn bestaat ook buiten de digitale wereld. Dat jullie het even weten. ▲

Ik, jij en ‘de Ander’

Zelfidentificatie is iets wat de afgelopen tijd veel wordt besproken. Op tv, in magazines en in vlogs op het internet bespreken mensen hoe zij zichzelf definiëren en met welke voornaamwoorden zij het liefst worden aangesproken. Hoewel ik over deze specifieke discussie niet wil uitweiden, vraag ik mezelf wel iets af: hoe kan je jezelf definiëren zonder mensen met verschillende normen, waarden, meningen en culturen om je heen? En zijn we niet allemaal verbonden met elkaar?

Tekst /// **Sophie Meijer** Beeld /// **Susanne de Visser**

Je kunt jezelf op verschillende manieren definiëren: op basis van geslacht(loosheid), etniciteit, sociale positie, gender, ideologie, noem maar op. Er zijn eindeloos veel hokjes waar we onszelf – of anderen ons – in kunnen plaatsen. Daarbij kijk je natuurlijk altijd naar wat je wel en niet bent en/of hebt. Ik heb blond haar, mijn vriendin niet. Ik ben Nederlandse, mijn studiegenoot is Française. Anderen zijn altijd verbonden aan jou als het gaat om jezelf definiëren. Althans, zo zie ik het. Tijdens een college van mijn studie Nederlandse Taal en Cultuur kwamen er een aantal begrippen aan bod die mij aan het denken zetten over dit onderwerp: ‘othering’ en ‘de Ander’.

Het begrip ‘othering’ is bedacht door de Palestijnse schrijfster, theoreticus en docente Irit Rogoff. Othering houdt in dat je jezelf definieert door jezelf te distantiëren van de Ander. De Ander wordt in dit scenario vaak als minderwaardig gezien. Zo wordt het begrip vaak toegepast in situaties waarin groepen mensen zich willen onderscheiden van een andere groep, omdat hun leven en historische ervaring afwijken van wat zij kennen: de ‘ware’ ervaring. De Ander is hierin minderwaardig en onbegrijpelijk. Othering leidt ertoe dat mensen oordelen over het zijn van anderen. Wat nog vervelender is, is dat mensen soms zo ver gaan in othering, dat ze zichzelf het recht toekennen om onethisch en wreed te zijn tegen een andere groep mensen op basis van deze oordelen.

Een filosofisch werk dat goed aansluit bij het idee van othering, is *Le deuxième sexe* (De tweede sekse) van Simone de Beauvoir, een Franse filosofe, schrijfster en feministe. De Beauvoir presenteert haar visie op de man-vrouwverhouding. ‘Je bent niet als vrouw geboren, maar je wordt tot vrouw gemaakt’, betoogt zij. Het zijn niet de fysiologische of anatomische eigenschappen die onderscheid maken tussen man en vrouw, maar het is de maatschappij die de vrouw ‘maakt’ tot wat zij is. De man-vrouwverhouding die De Beauvoir beschrijft, is een goed voorbeeld van othering, omdat de (patriarchale) maatschappij volgens De Beauvoir oordeelt over wat vrouwen vrouwen maakt en waarom zij anders zijn dan de dominante maatschappelijke groep: de mannen. De vrouw wordt altijd gezien ten opzichte van de man en is daarom altijd de Ander.

Hoewel het begrip ‘othering’ helaas te vaak op een negatieve manier wordt gebruikt, wil ik niet per se focussen op deze negatieve

connotatie van het begrip. Je kan jezelf namelijk ook distantiëren van een ander zonder deze persoon of personen als minderwaardig te bestempelen. Dat is misschien geen othering in de oorspronkelijke betekenis van het begrip, maar het zette mij wel aan het denken: wie ben ik eigenlijk zonder anderen om mij heen? Er bestaat naar mijn idee dus ook een positievere dialectiek – een redeneervorm aan de hand van tegenstellingen – die niet gelijkstaat aan othering, maar die in zekere zin wel vergelijkbaar is.

Er zijn eindeloos veel hokjes waar we onszelf – of anderen ons – in kunnen plaatsen

Net zoals De Beauvoir beschrijft, denk ik dat wij onszelf altijd definiëren aan de hand van wat we wel en niet zijn. Als vrouw zie ik mijzelf niet als de absolute Ander van de man, maar ik zie mijzelf wel ten opzichte van andere mensen: ik vergelijk mezelf met anderen en ik leer van anderen. Ik ontwikkel ideeën aan de hand van ideeën die anderen uitspreken. Ik ben het misschien niet met die ideeën eens, maar op deze manier kan ik voor mezelf vaststellen waar ik wél voor sta. Ditzelfde geldt bijvoorbeeld ook voor de esthetiek, die betrekking heeft op wat een persoon al dan niet mooi vindt. Je vergelijkt jouw smaak met die van een ander en wisselt meningen uit. Dit betekent niet dat de ene smaak beter is dan de andere, het betekent slechts dat smaken anders kunnen zijn.

Het is menselijk om onszelf met anderen te vergelijken: mensen zijn constant op zoek naar vergelijkende informatie om zich heen om zichzelf tot een bepaalde groep te kunnen rekenen. Waarom het vaak wordt afgeraden om jezelf te vergelijken met anderen, is vanwege het feit dat je jezelf daardoor kan verliezen in een onrealistisch beeld: je stelt bijvoorbeeld doelen voor jezelf die niet haalbaar zijn. Maar jezelf zien ten opzichte van anderen kan ook positieve effecten teweegbrengen. Ik ben dan ook van mening dat je steeds meer jezelf kan worden in een omgeving met veel verschillende mensen om je heen van wie je eindeloos veel inzichten kan verwerven.

De wereld kent veel verschillende normen, waarden, meningen en culturen. Alleen in Nederland kennen we al tweehonderd nationaliteiten. Als Nederlandse verhoud ik mezelf tot de verschillende nationaliteiten, wat iets nieuws in mijn beleavingswereld bewerkstelligt. Ik maak namelijk een keuze voor mezelf in wat ik wel en niet belangrijk vind. Voor zover dat bijvoorbeeld te maken heeft met verschillende culturen, vergelijk ik mijn standaarden en ideeën met die van een andere cultuur en bepaal ik voor mezelf of ik van standpunt wil veranderen.

De ene keuze is niet beter dan de andere, maar op deze manier definieer ik mezelf stukje bij beetje meer ten opzichte van anderen. Dit hoeft dus niet altijd op een negatieve manier, maar het is slechts een manier waarop je je onderscheidt van anderen, zonder dat daar een waardeoordeel aan vast wordt gemaakt. Dat ik mezelf distantieer van een idee, een cultuur, een gender of een voorkeur, betekent niet dat ik de keuzes van anderen die wel voor deze opties gaan altijd als de sléchte keuze beschouw: het zijn alleen ándere keuzes.

‘Othering’ en ‘de Ander’ zijn begrippen die aanzetten tot denken over de mens-tot-mensverhouding. Zoals De Beauvoir de Ander beschrijft met betrekking tot de man en de vrouw, klinkt het als een idee dat we beter de wereld uit kunnen werken. Maar ik denk dat we door middel van de positieve dialectiek die ik beschrijf steeds meer onszelf kunnen worden. Misschien blijven we altijd wel een Ander ten opzichte van andere mensen, maar niet in de negatieve betekenis zoals De Beauvoir deze schetst. Zolang we elkaar niet in een ondergeschikte positie plaatsen, kunnen we allemaal een Ander zijn zonder negatieve bijbetekenis. ▲

Exclusief zijn om inclusief te zijn

in gesprek met de doorhost van populaire clubs in Amsterdam

In Amsterdam kan het zomaar voorkomen dat je een uur in de rij staat voor een club om dan bij de ingang te worden geweigerd. Bij verschillende clubs staat er namelijk een *doorhost*: iemand bij de deur die aan de hand van een kort gesprek bepaalt of je naar binnen mag. Met de verantwoordelijkheid voor het handhaven van het deurbeleid is de doorhost dan ook een belangrijke schakel in het creëren van de juiste sfeer. Maar wat is de juiste sfeer? Bepalen of iemand wel of niet naar binnen mag, roept al snel de vraag op of het verantwoord is om mensen buiten te sluiten. In het verleden is er al meerdere malen kritiek geleverd op het deurbeleid: dit is te streng, of in sommige gevallen zelfs discriminerend. Een doorhost (hen/hun) heeft gewerkt voor exclusieve nachtclubs zoals De School, Garage Noord en feesten zoals Spielraum, legt uit wat het belang van een deurbeleid is en hoe hen deze op een verantwoorde manier uitvoert.

Tekst /// **Rinke van der Veen** Beeld /// **Alicia Koch**

Een discussie over veiligheid tegenover discriminatie

Het is ongeveer drie jaar geleden dat de Amsterdamse club De School zijn deuren sloot. De aanleiding was onder andere controverserig over structureel racisme binnen de bedrijfscultuur van de club. Deze zou namelijk te Wit zijn. Ook het deurbeleid van de club werd bekritiseerd, omdat dit incidenteel discriminerend zou zijn geweest. De School stond al langere tijd bekend om het strenge deurbeleid, dat bij voorbaat expliciet een plek bood voor de queergemeenschap. In een artikel van 30 juni 2018 in *Parool*, legt de programmeur van de club dan ook uit: 'Wij kiezen liever voor iemand die in een kort broekje en een tuigje in de club wil dansen, dan voor een groep dronken mannen'. De kritiek luidde echter dat dit beleid op bepaalde momenten niet divers genoeg zou zijn en dat de mate van exclusiviteit in sommige gevallen zou zijn doorgeschoten. Inmiddels is De School weer open, na grondige aanpassingen in onder andere de bedrijfsvoering en programmering. Alhoewel de club zijn eigen ambitie van een inclusieve *safe space* weer probeert waar te maken, hanteert De School, net als een aantal andere clubs in Amsterdam, nog steeds een streng deurbeleid. Dit deurbeleid betekent per definitie dat er een aantal mensen niet zal worden toegelaten, maar de selectieprocedure is complexer dan je denkt. Een strenge selectie aan de deur blijft voor veel clubeigenaren en organisatoren hard nodig. Zij zorgt er namelijk voor dat clubs en feestorganisatoren een bepaalde mate van controle hebben over hun publiek. Een deurbeleid is er dan ook niet om simpelweg mensen uit te sluiten, maar is noodzakelijk om een prettige en veilige omgeving te behouden en voornamelijk om een onveilige sfeer te vermijden.

De taak van de doorhost

Om een beter begrip te krijgen van wat er komt kijken bij het uitvoeren van een deurbeleid, sprak ik met een doorhost die al bij vele

clubs in Amsterdam voor de deur heeft gestaan. Aangezien er bij het werk als doorhost een bepaalde mate van geheimhouding van belang is, blijft de geïnterviewde doorhost graag anoniem, en verwijs ik in het artikel naar hen als doorhost. Aan de hand van ervaring binnen de clubscene, heeft hen een begrip kunnen vormen van wat er zich binnen de clubomgeving afspeelt, die dan ook wordt toegepast in de uitvoering van het deurbeleid. De werkwijze van de doorhost is hierom persoonlijk en niet kenmerkend voor het deurbeleid van een specifieke club in Amsterdam. Als doorhost is hen verantwoordelijk voor het creëren van de prettige en veilige sfeer in de club: 'Het draait om het begrijpen wat nodig is in de club en hoe deze omgeving in verband staat met de mensen die binnen worden gelaten'.

Met aftastende vragen en opmerkingen probeert hen achter de intenties van de bezoeker te komen en maakt hen een inschatting van hoe diegene bij de omgeving past. Voornamelijk begrip en respect tegenover de omgeving binnen zijn hierin van belang tijdens deze korte kennismaking. 'Het is mijn taak om mensen uit de tent te lokken. De manier waarop ze reageren zegt veel over mensen.' Hiermee refereert hen naar steekproeven die je als doorhost kan voorleggen, waarmee signalen kunnen worden opgepikt die aangeven wanneer iemand een gevaar kan zijn voor de omgeving binnen. Hoe bezoekers met afwijzing omgaan, is voor de doorhost dan ook veelzeggend. 'Wanneer iemand bij de ingang van de club een afwijzing tot toegang niet accepteert, is er een grote kans dat diegene binnen ook geen afwijzing zal accepteren'.

'Openstaan voor iedereen is onmogelijk'

Het publiek in de rij kan bij elk evenement anders zijn. Hierop dient de doorhost zich aan te passen, op basis van de programmering en locatie van het feest. Op avonden met meer diversiteit in de programmering,

is het vanzelfsprekender dat er ook meer diversiteit onder het publiek is. De doorhost maakt uiteindelijk een selectie die aansluit bij het evenement: 'Het is afhankelijk van de ruimte die je wilt creëren. Als je bijvoorbeeld een ruimte wilt creëren voor queerfeesten, moet je exclusief zijn. Als je dat niet doet, geeft dat ruimte aan mensen die niet in de ruimte thuishoren en worden de ruimtes tenietgedaan.' Om te voorkomen dat een feest een bepaalde sfeer verliest, is de doorhost genoodzaakt om mensen de toegang te weigeren. Hierom laat de doorhost weten: 'Openstaan voor iedereen is onmogelijk, want als je openstaat voor iedereen, is het onmogelijk om de veilige sfeer van een feest te behouden'.

De noodzaak van exclusiviteit in het behouden van sfeer is terug te zien bij queerfeesten zoals Spielraum. De organisatoren van het feest ondervonden dat naarmate de bekendheid van hun feesten toenam, de bezoekers niet meer aansloten bij het queerthema, waardoor het lastiger werd om deze sfeer te behouden. Vorig jaar benadrukten de oprichters Sven en Diego in een interview op 18 oktober 2022 met VPRO 3voor12, hoe hun publiek meer homogeen werd, waarmee de identiteit van het feest in gevaar begon te raken. Zo werd hun populariteit hetgeen wat een gevaar vormde voor het behouden van een queersfeer. Hierom besloten ze dan ook dat het essentieel werd om sommige mensen te weigeren. Het is belangrijk om inclusief te zijn tegenover de bezoekers, maar soms moet je exclusief zijn, om inclusief te zijn. Inclusief in deze zin houdt in dat er mensen geweigerd moeten worden om te zorgen dat bepaalde plekken die inclusiviteit blijven behouden.

De club als safe space

Naast het behouden van een bepaalde inclusiviteit, is het belangrijk dat iedereen zich te allen tijde veilig voelt in een club. Voor de doorhost is het bewustzijn van de bezoekers tegenover de omgeving en andere bezoekers van het feest een vereiste. Kennis en begrip van het evenement of de locatie tonen dat iemand onderzoek heeft gedaan naar wat zich in de club afspeelt. De doorhost kan doelgerichte vragen stellen om in te schatten of bezoekers de juiste intenties hebben.

Mensen die geen idee hebben voor wat voor soort feest ze in de rij staan komen vaker voor dan je denkt, vertelt de doorhost mij. Het is belangrijk om te zorgen dat mensen de andere bezoekers niet als amusement gaan zien: 'Een club moet mensen een vrij, veilig en

comfortabel gevoel geven. Je wil daar aanwezig zijn in plaats van je beperkt te voelen door andere mensen die de privacy wegnemen'. Mede om te zorgen dat de privacy van bezoekers gegarandeerd kan worden, handhaven clubs als Garage Noord en de School ook een beleid waarbij het verboden is om foto's te maken in de club. Om te zorgen dat dit wordt gehandhaafd, plakken medewerkers bij de ingang de camera van telefoons af.

Ook in een artikel op 14 juli 2021 van *de Groene Amsterdammer* benadrukt queer-onderzoeker en *raver* Luis-Manuel het belang van privacy. Hij legt uit hoe de clubnacht gelegenheid geeft tot zelftherapie, aangezien mensen zich niet hoeven te conformeren aan de ongeschreven regels van de maatschappij. 'Het nachtleven draagt de belofte die dagelijkse disciplinerende op te heffen: op de dansvloer kun je uit de mal treden van hoe je medemens verwacht dat je je gedraagt'.

Door de bezoekers te zien als entertainment en hen te fotograferen, beperk je andermans privacy en wordt het moeilijker voor mensen om uit deze mal te treden. Het creëren van een veilige omgeving wordt mede hierom ook als steeds belangrijker ervaren in de clubscene. De eerder genoemde oprichters van Spielraum laten weten hiervoor een protocol te hebben ontwikkeld. Om te zorgen voor een veilige omgeving op hun feesten maken ze gebruik van de veiligheidsdriehoek. Deze driehoek bestaat uit de communicatie van huisregels voorafgaand aan het feest, de doorhost die er bij de deur waar nodig mensen tussenuit pikt en het *awareness team* dat aanwezig is op de feesten, waar de bezoekers onveilige situaties aan kunnen kaarten. Dit team waarborgt zelf ook de algemene veiligheid. De doorhost laat ons zien hoe deze drie verschillende stappen ook weer verbonden zijn met elkaar. Zo worden de regels vaak nog even nagegaan bij de deur om te controleren of de bezoekers hiermee bekend zijn. Ook observeert de doorhost om de zoveel tijd de sfeer op het feest door rondes te lopen in de club, waarna hen de eigen inschattingen hierop aanpast. Door de combinatie van deze drie elementen kan gedurende het gehele evenement een bepaalde mate van veiligheid worden nagestreefd.

De macht van de doorhost

De doorhost was tijdens de discussie over het racistische deurbeleid niet werkzaam bij De School. Wel gaf hen aan dat het in het belang van De School zelf was om iets met deze kritiek te doen. Denkend aan het verleden, vraag ik de doorhost hoe hen de macht van de doorhost niet misbruikt in hun persoonlijke werkwijze. Ten eerste wordt samen met de club en feestorganisatoren gekeken naar wat voor publiek verwacht en binnen gewenst wordt. Hiermee weet de doorhost ook beter wat er van hen verwacht wordt bij het binnenlaten van mensen. Ten tweede is de doorhost constant aan het reflecteren op het eigen deurbeleid. Dit kan bijvoorbeeld door de observaties die hen binnen doet. Ten derde staan er vaak meerdere doorhosts, die samen beslissingen nemen en elkaar helpen waar nodig. Zo is het nooit één iemand die deze beslissingen neemt.

Een deurbeleid zal hard nodig blijven om een veilige, gemengde en leuke dynamiek op de dansvloer te creëren. De doorhost is hierin essentieel in het maken van een overwogen balans van bezoekers, waarbij een feest soms gebaat is bij de afwijzing van sommige bezoekers. Indien je dit niet doet, zet je de reputatie van het feest en de club in zijn geheel op het spel, en vooral de interesse van de bezoekers. ▲

De *bawwāb* en het gezin als cement van de buurt

Sinds ruim een maand mag ik mijzelf een gelukkige inwoner noemen van il-Zamalek; een wijk in Caïro, Egypte. Elke ochtend loop ik in de wijk naar het Nederlands-Vlaams Instituut om daar te gaan studeren. In de avonden verleg ik de grenzen van de uitstapjes en pakken mijn vrienden en ik de metro of taxi naar bijvoorbeeld Wust il-Balad, het centrum van de stad. Hierdoor krijg ik elke dag nieuwe indrukken van de metropool en kan ik de voordehandliggende conclusie trekken dat de 5.292,7 kilometer afstand tussen Caïro en Amsterdam een aantal verschillen in straatbeeld oplevert. Eén van deze verschillen is de *bawwāb*.

Tekst /// Maartje Stam Beeld /// Alicia Koch

Bijna ieder flatgebouw in Caïro heeft een *bawwāb* (mv. *bawwābūn*) voor de deur staan. Volgens het grote Arabische-Engelse woordenboek *Hans Wehr* is de definitie van een *bawwāb* een portier, dus iemand die belast is met het in- en uitlaten van bezoekers. De *bawwāb* die bij mijn flatgebouw staat, is een vrouw genaamd Hoda. Ze woont in hetzelfde flatgebouw in een deels-open ruimte op de begane grond samen met haar twee zoons, dochter en bejaarde schoonvader. Haar man woont er ook, maar is niet altijd thuis vanwege werk op het platteland. Hoda overtreft de definitie van *bawwāb* met het werk dat zij verricht en aanbiedt aan de flatbewoners. Zo maakt zij het trappenhuis schoon, helpt zij ons wanneer wij niet weten hoe we de oven moeten gebruiken en staan zij en haar kinderen altijd klaar om iets op te halen voor ons in de supermarkt.

Tot nu toe zie ik de *bawwāb* van iedere willekeurige flat vaak voor het pand op een plastic tuinstoel zitten, het leven op straat inspecterend en wachtend op mogelijke bezoekers. De *bawwābūn* kletsen wat af met elkaar op een dag en vormen samen een sterk netwerk. Wanneer ik na het teruglopen van het instituut hen zie zitten bij mijn flat voelt het extra als thuiskomen. Hun bekende en vriendelijke gezichten en de simpele gesprekken over hoe de dag was, hebben hier een grote bijdrage in. Naast het verwelkomen van flatbewoners en bezoekers, heeft het inspecteren en wachten nog een andere functie, zo hebben mijn huisgenoten en ik gemerkt.

Mijn vrienden en ik hadden twee keer achter elkaar dezelfde jongen ontmoet in de metro. Twee keer kan geen toeval meer zijn, dachten we. Het lot wil dat we vrienden worden! Na de tweede ontmoeting zagen we elkaar regelmatig in groepsverband. Hij nam ook zijn vrienden mee. Het was gezellig en bovendien handig om Egyptisch met hen te oefenen. We spraken altijd af met deze jongens in een koffietent. Toen één van de jongens een middagje langskwam voor een kopje koffie bij ons thuis, en dus het gebouw en ons

appartement binnentrad, gebeurde er iets gek. Na afloop ontvingen wij meteen een Whatsapp-berichtje van zowel de huiseigenaar als de makelaar: we moesten uitkijken voor Egyptenaren en hen niet in ons appartement toelaten. Nu, dit is wat haast elke Egyptenaar over elkaar zegt, en aangezien wij deze jongens langzamerhand goed begonnen te kennen, namen wij deze boodschap aan met een korreltje zout. Toch bleef er een vraag hangen na het appje. De huiseigenaar en de makelaar wonen niet in de buurt. Hoe wisten zij dat wij bezoek hadden ontvangen die middag? Het antwoord was de *bawwāb*. Waarom ze het verteld heeft, weten we niet. Misschien was het een opdracht van de huiseigenaar, aangezien zij erop stond dat we geen Egyptenaren binnen lieten. Het leek hoe dan ook alsof ons privéleven nauw gevolgd werd en de scheiding tussen het publieke en privé leven voelde voor een moment zo dun als een rietje.

Ik ben van mening dat mijn publieke en privé leven in mijn buurt en in mijn straat gedeeltelijk gecreëerd en beïnvloed worden door de *bawwāb* en haar gezin. Het verhaal dat zojuist is verteld kan daar een voorbeeld van zijn. Vind ik dat erg? Tot nu toe niet. Hoda en haar gezin zijn namelijk vriendelijke mensen met goede intenties die altijd voor ons klaarstaan. Bovendien merk ik dat ze mij ook (onbewust) helpen met het versterken van de verbintenis tussen de wijk, haar inwoners en mij. Dit komt voornamelijk door hun vele kennissen in de buurt.

Zo gaan mijn vrienden en ik regelmatig naar een tent om de hoek van de straat waar heerlijke broodjes falafel, shoarma en patat met kaas verkocht worden. Terwijl we wachten op ons broodje komt Ahmed, de zoon van Hoda, weleens aanwaaien. Nadat wij onze grote *sadiq* ('vriend') hebben begroet met een stevige handdruk, vervolgt hij het geven van die handdrukken aan een heleboel andere mensen die in de buurt staan. Deze actie van hem leidt tamelijk vaak tot nieuwe gesprekken tussen buurtbewoners en ons, omdat zij ons Arabisch horen praten met Ahmed en zij daardoor extra nieuwsgierig zijn geworden naar ons.

Daarnaast hebben mijn vrienden en ik dankzij Judi, de dochter van Hoda, ook veel kleine, nieuwe vriendinnen gemaakt in de buurt. Dit omdat Judi het leuk vindt om in de entreehal van het gebouw te spelen alsof we in een echte schoonheidssalon zijn en ons graag onderdompelt in make-up. Onlangs hadden we zo'n speelsessie met al haar vrienden van de straat en werd na afloop ieder kind langzaam maar zeker teruggeroepen naar huis door zijn ouders. Zo hebben we in een middag twee vliegen in een klap geslagen: we hadden namelijk zowel de jongere als de wat oudere bewoners ontmoet.

Al met al kan gezegd worden dat de *bawwāb*, Hoda, en haar gezin een rol spelen bij het creëren van verbinding tussen mijn publiekelijke en privé leven, maar dat zij ook zorgen voor verschillende sterke banden binnen het openbare leven. Vooral het laatste zorgt ervoor dat mijn inburgeringsproces in Caïro iets rapper verloopt, wat een prettige bijkomstigheid is aan mijn verblijf in het mooie Egypte. ▲

De fictieschrijver is een acteur op een luie stoel

Giacomo Scarpelli's *Storie di carta, storie di celluloide*

Stel je voor dat een persoon geboren wordt als de zoon van een van de meest geroemde scenaristen van Italië, hij zo'n beetje elk boek leest dat bestaat over het schrijven van verhalen, gerenommeerd scenarist (zie *Il postino*, 1994) en filosofieprofessor wordt en dan een handleiding voor scenaristen schrijft. Die handleiding is *Storie di carta, storie di celluloide* (2020) van Giacomo Scarpelli. Een onvertaald, niche boek, dat een interessante manier van kijken op het schrijverschap voorlegt. Naast een algemene indruk van het boek, zal in deze recensie de focus liggen op hoe de auteur zich volgens Scarpelli moet verhouden tot zijn personages.

Tekst /// **Riccardo Tosellini** Beeld /// **Winonah van den Bosch**

Het lastige aan het doceren van kunstenaarschap is dat er voor elke verzinbare regel altijd wel een kunstenaar is die die regel op een indrukwekkende manier gebroken heeft. Wat voor mij werkt, is om mezelf niet streng aan een bepaalde set regels te houden, maar om de stijlen van verschillende schrijvers en docenten te bestuderen en van hen de dingen over te nemen die ik leuk vind om zelf te gebruiken. Scarpelli heeft een eigen idee over hoe je verhalen moet schrijven, wat hem een ideaal onderzoeksonderwerp maakt. Wat ik erg waardeer aan zijn boek is dat hij ook probeert om het grotere plaatje te schetsen van wat er allemaal komt kijken bij het schrijven van verhalen. Bij het schrijfproces zijn er veel elementen waar bewuste keuzes over gemaakt kunnen worden (bij het creëren van personages zijn dat onder andere karakter, uiterlijk, kleding, manier van spreken en doen). Ik vermoed dat goed kunnen schrijven eerder inhoudt dat je weet dat je met deze elementen kan spelen om je verhaal te vertellen dan dat je je aan een specifieke schrijfformule houdt. Hoewel Scarpelli veel interessante adviezen geeft, onderbouwt hij ze niet altijd duidelijk, dus in deze recensie probeer ik om een samenhangend geheel te maken van zijn schrijffilosofie omtrent het onderwerp 'personages'.

Film als doelbewust product van zijn tijd

Voor Scarpelli is de structuur van het verhaal louter het skelet en garandeert het niet dat het verhaal boeiend wordt. De slavist Karel van het Reve zei in zijn Huizingalezing van 1978 ook al dat een zuiver structurele analyse van een boek niet zal onthullen wat het goed maakt en dat (volgens hem) veel slechte of onpopulaire boeken vaak dezelfde structuren gebruiken als de geprezen boeken. Scarpelli heeft een holistischere kijk op het schrijven en concentreert zich liever op de relaties tussen de verschillende aspecten van schrijven in plaats van ze allemaal afzonderlijk te analyseren. Voor hem is filmkunst ook onlosmakelijk verbonden met proza, theater, lyriek, geschiedenis, filosofie en muziek, en hij ziet een waardering

voor zulke onderwerpen als een belangrijke eigenschap van een (scenario)schrijver. Scarpelli is een fan van verhalen die erin slagen om de tijdgeest van de periode en plek waarin het verhaal zich afspeelt te vangen. Hij zegt dat dergelijke tijdscapsules niet alleen dichterbij het tonen van de menselijke natuur komen, maar ook de soort films zijn die op internationaal niveau het meest gewaardeerd worden (zie bijvoorbeeld *Parasite*, 2019). Verhalen en films met een sterke eigen culturele identiteit worden volgens hem origineler en interessanter gezien. Voor Scarpelli is dit voor een film belangrijker dan het hebben van een specifieke structuur. Hij ziet een film of roman ook niet als een doel op zich, maar als een middel om iets over het leven te vertellen.

De verbinding tussen de auteur en zijn personages

Volgens Scarpelli is het belangrijk om als auteur jezelf in de schoenen van de personages te verplaatsen. De personages kunnen niet altijd voorspellen wat er gaat gebeuren of hoe het verhaal zal aflopen, en het is volgens hem makkelijker om diezelfde spanning bij de lezer op te wekken wanneer je vanuit het perspectief van het personage schrijft in plaats van vanuit dat van de alwetende verteller. Scarpelli is een fan van Stanislavski's acteermethode. Konstantin Stanislavski was een Russisch toneelregisseur die een theoretische basis voor acteren ontwikkelde die in het Westen erg populair werd. Scarpelli zegt, zich baserend op Stanislavski's theorie, dat een schrijver eigenlijk hetzelfde moet doen als een acteur. Een schrijver verplaatst zich in het personage door zich af te vragen 'Wat zou ik doen als ik ... was en hoe zou ik dat doen?' in plaats van 'Wat zou ... moeten doen zodat het verhaal goed loopt?' Door jezelf in de personages te verplaatsen, kun je ook beter inzien wat elk personage wil worden, hoe het personage is (onder andere het verleden van het personage) en hoe het personage daadwerkelijk door de omgeving veranderd wordt.

Tegelijkertijd zegt Scarpelli ook dat het belangrijk is om een zekere emotionele afstand tot het personage te houden. Zijn redenering gaat als volgt: idealiter stuurt het 'lot' of willekeurige gebeurtenissen bedacht door de auteur de personages niet. Een verhaal ontvouwt zich in het ideale geval door het gedrag, de keuzes en de geest van de personages zelf. Door zijn gedragingen brengt het personage zichzelf in situaties waarin hij genoodzaakt is om keuzes te maken. Als je als schrijver te gehecht raakt aan een personage of juist te weinig empathie voor het personage voelt, wordt het moeilijker om jezelf op een geloofwaardige manier in het personage te verplaatsen. Het zou kunnen dat je het personage dan sneller als enkel goed of slecht afbeeldt, terwijl elk persoon meestal meerdere verborgen en open, kwaad- en goedaardige kanten heeft. Volgens de schrijver F. Scott Fitzgerald wordt het beste verhaal zelfs geschreven door de personages zelf en niet door de auteur. Of de personages dan hun doelen behalen of niet hangt af van hun handelen en niet van de wens van de auteur dat er een *happy end* komt.

Volgens Scarpelli wordt de geloofwaardigheid van personages ook bepaald door hoe de auteur gebeurtenissen beschrijft. Als de mening van de auteur heel duidelijk naar voren komt, kan de lezer zich gemanipuleerd voelen. Scarpelli bedoelt hiermee dat je een zielige gebeurtenis niet 'zielig' hoeft te noemen. Als de scène goed in elkaar zit, is het ook niet nodig. Een goed verhaal roept die emoties van zichzelf al bij de lezer op. Deze manier van schrijven laat personages op geloofwaardige wijze tot de gevoelens van de lezer spreken (*show don't tell*). De auteur blijft hierbij zoveel mogelijk buiten beeld. Scarpelli noemt de schrijvers Gustave Flaubert en Raymond Carver als grote fans van deze stijl, terwijl H.G. Wells juist vond dat de mening van de auteur sterk in het verhaal naar voren moet komen. Smaken verschillen en veel auteurs kiezen een middenweg.

Als laatste punt: voor Scarpelli is de locatie onlosmakelijk verbonden met de personages en moet ze als een personage op zich beschreven worden. De omgeving conditioneert iemands gedrag, manier van denken, perspectief op het leven, normen, waarden, dialect en gebruikte (werk)jargon – ook als de locatie fictief is. Een personage die merkbaar een culturele identiteit heeft, is voor Scarpelli een geloofwaardiger en interessanter personage.

Conclusie

De stijl van Scarpelli is erg geïnspireerd op de ideeën van negentiende- en twintigste-eeuwse westerse schrijvers. Hij legt de nadruk op het meeleven met de personages en daarmee dus op het emotioneel begrijpen van mensen wier verlangens, wensen, levensfilosofie en situatie geheel anders kunnen zijn dan de onze of van mensen die de gemoedstoestand van een generatie weerspiegelen. Emotioneel begrip creëren is wat verhalen vertellen zo bijzonder maakt en Scarpelli geeft daar zeker goed advies voor. Wees niet getreurd als je het boek wilt lezen, maar geen Italiaans kan. In de literatuurlijst vind je de boeken die Scarpelli het meest citeert. ▲

Literatuurlijst

Chekhov, M.A. (1953). *To the Actor*
Fitzgerald, F.S. (1985). *On Writing*
Forster, A.M. (1927). *Aspects of the Novel*
Gardner, J. (1983). *On Becoming a Novelist*
Mamet, D. (1998). *Three Uses of the Knife*
Nabokov, V.V. (1980). *Lectures on Literature*
O'Connor, F. (1969). *Mystery and Manners*
Stanislavski, K.S. (1949). *Building a Character*
Stevenson, R.L. (1905). *Essays in the Art of Writing*

Ode aan het stiksel

Iemand vertelde mij ooit dat als je een gat in een net maakt, er minder gaten in zitten. Sindsdien kijk ik anders naar ladders in netpanty’s. Voorwerpen waar een gat in zit worden vaak bestempeld als kapot. Maar als een broek met een gat meer kapot is dan een zonder, is een netpanty met een gat dan meer heel?

Tekst /// **Lois Blank** Beeld /// **Mila Milošević**

W e zaten in de derde klas van het gymnasium en kregen een proefles filosofie. Het moest de keuze tussen filosofie en geschiedenis voor het volgende schooljaar beslechten. Het doel van de proefles was dat we een beter beeld zouden krijgen van wat filosofie is. En daar was het voorbeeld. Als je een schoen met een gat erin verbrandt, waar gaat het gat dan heen? Dat zou nou een typische filosofische vraag zijn. De filosofiedocent van mijn oude school was het daar niet helemaal mee eens. Ik weet nog dat hij zei dat vooral niet-filosofen uitleggen wat filosofie is door middel van dit voorbeeld. Nu ik op het punt sta af te studeren als filosoof, moet ik inderdaad toegeven dat het ‘schoen met gat’-probleem niet vaak is besproken en ik het ook niet zou gebruiken om uit te leggen wat filosofie is. Ik sta nu dus op het punt iets te doen wat ik eigenlijk niet zou moeten doen: een stuk schrijven over wat de betekenis van gaten is, afhankelijk van hun omhulsel.

Noodzakelijke leegtes

Mensen die de tijd nemen om met aandacht naar hun kleding te kijken zal het opvallen dat hetgeen waardoor een lap stof verschilt van een kledingstuk niet de stof zelf is. De essentie van het kledingstuk zit hem juist in de plekken waar het kledingstuk ontbreekt: de gaten waar lichaamsdelen doorheen kunnen zijn noodzakelijk voor het geven van draagbaarheid aan het kledingstuk. En dat maakt iets natuurlijk tot kledingstuk: dat het aangetrokken kan worden. In zekere zin moeten kledingstukken op zichzelf dus altijd een zekere leegte hebben, die op een manier opgevuld kan worden met (delen van) het lichaam van de drager. Maar dit is niet de enige manier waarop leegte een essentiële rol speelt in kleding. Plekken waar stoffen aan elkaar zitten hebben ook kleine leegtes. Waar stiksels – verbindingen gemaakt met naald en draad – stoffen samenvoegen, heeft een naald diezelfde stof eerder doorboord. De draad die zich door ontbrekende stukjes stof beweegt, is een levensdraad van het kledingstuk. Het zijn de stiksels die het bestaan van kledingstukken mogelijk maken door het die vorm te geven waar lichamen zich in kunnen bevinden. Om een voorbeeld te noemen van een cruciaal stiksel: Cristóbal Balenciaga ontwierp in

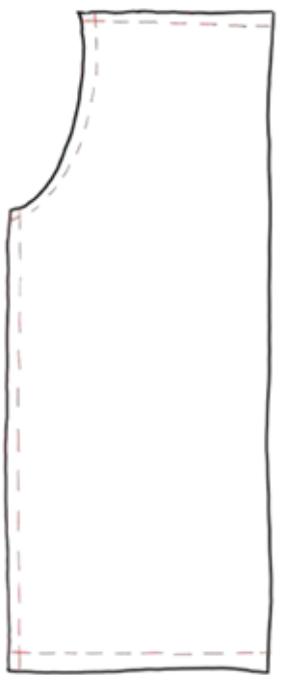
1967 een trouwjurk, ‘the single-seam wedding dress’, die precies één stiksel heeft. Zo zie je maar dat stiksels, ook in eenvoud, een stuk stof tot kledingstuk kunnen maken.

Stiksels voor de basis

Het basisprincipe van kledingstukken bestaat dus in de mogelijkheid de kleding te kunnen dragen. Het meestgebruikte stiksel, dat voornamelijk verantwoordelijk is voor het voldoen aan dit principe, is de stiksteek. Die steek kun je heel makkelijk maken met de hand of op een normale naaimachine. Hierbij worden twee draden, de boven- en onderdraad, om elkaar heen gewikkeld: het lijkt op de dubbele helix van DNA-strengen, alleen zonder dat de strengen van kant wisselen. De bovendraad blijft altijd boven en de onderdraad altijd onder. Dat kan ook niet anders, aangezien de naald van de naaimachine enkel op en neer gaat. Als je nu je shirt inspecteert, zal het niet lang duren voordat je deze steek tegenkomt: het ziet eruit als één lijn, zowel aan de binnen- als de buitenkant. Als je nu bij je pols aan de binnenkant van de mouw kijkt, zie je waarschijnlijk een stiksel dat er ingewikkelder uitziet: in het geheel breder en bestaande uit een zigzagfiguur tussen twee rechte lijnen. Maar dit is één stiksel, in de zin dat je de stof eenmaal onder een lockmachine doorhaalt en zodoende de zigzag en rechte lijnen naait– ‘gelockt’ heet dat. Deze steek zit vaak op de rand van de stof en zorgt ervoor dat de stof niet zal gaan rafelen. Zowel de stiksteek als het locken hebben dus grote functionele waarde voor kledingstukken: het überhaupt dingen aan elkaar kunnen naaien maakt het voor de stof mogelijk te evolueren tot kledingstuk en het niet rafelen van de randen zorgt dat het stuk een langere levensduur heeft.

Stiksels voor de vorm

Bovengenoemde steken zijn beide zichtbare steken, maar er zijn ook onzichtbare stiksels. Stiksels kunnen altijd slim worden weggewerkt door het kledingstuk binnenstebuiten te

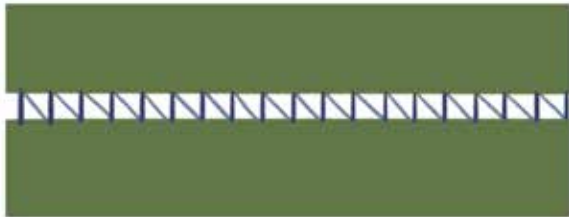

naaien: dan komen de stiksels in het eindproduct aan de binnenkant terecht. Er is echter ook een onzichtbare naad, die als het ware tussen de randen van twee omgeslagen stukken stof in zit. Als de stof dan niet onder spanning staat, liggen de twee randen precies tegen elkaar aan en is het stiksel niet te zien. Een variatie hierop is de kettingnaad, waar de steken ruimer zijn en er een kleine spleet tussen de twee stoffen zichtbaar is. Je zou kunnen stellen dat de kettingnaad nog onzichtbaarder is dan de onzichtbare naad. Dat je de huid van de drager daar tussen de stoffen door kunt zien, geeft de illusie dat de stoffen daar helemaal niet aan elkaar zitten. Het interessante aan deze onzichtbare stiksels is dat ze bijdragen aan de vorm van het kledingstuk, maar dat op zo’n manier pogen te doen dat de stof ook op magische wijze die vorm zou kunnen hebben. De structuur die het totaal in stand houdt, wordt in dit geval verbloemd door de vorm. En daardoor kan de vorm op de voorgrond treden. Denk aan het silhouet of het tailleren van overhemden, maar ook de naad die vanaf de tepel naar beneden loopt over bh’s om een bollende vorm te creëren. Oogt een overhemd net zo getailleerd wanneer het stiksel dat tailleert zichtbaar is en daardoor een deel van de aandacht van de kijker krijgt?

De structuur wordt naar de oppervlakte gebracht door de stiksels naar buiten te laten komen

Stiksels voor decoratie

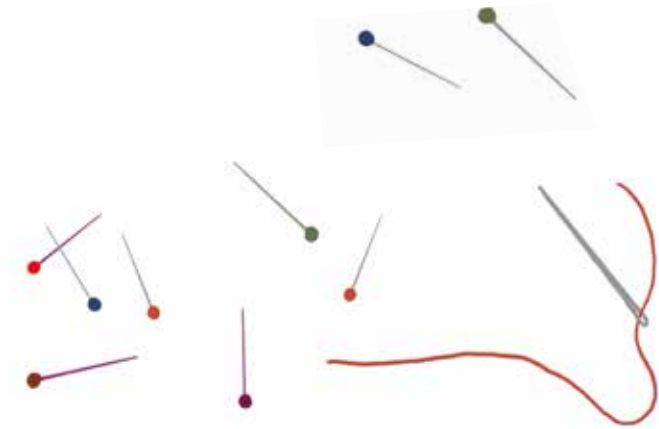
Het antwoord op de bovenstaande vraag hangt af van hoe je naar het kledingstuk kijkt. Als de stiksels die tailleren zichtbaar zijn en bijvoorbeeld een contrasterende kleur hebben, trekt de taille meer aandacht. Maar doordat de stiksels zichtbaar zijn, is het ook duidelijker dat deze taille een gevolg is van de structuur van de kleding, terwijl de onzichtbare naden meer de illusie geven dat het silhouet van de taille een gevolg is van het lichaam van de drager. Dit is het interessante aan zichtbare stiksels zoals het overlockstiksel. Dat stiksel ziet er een klein beetje uit als wondhechtingen: korte rechte steken die dwars op de naad van de stof staan. Dit stiksel zie je vaker op dikkere stoffen zoals spijker, maar soms ook op leren banken. En dan vaak in een contrasterende kleur, zodat het nog meer opvalt. Wat je hier ziet, is dat de stiksels worden geaccentueerd. De structuur wordt naar de oppervlakte gebracht door de stiksels naar buiten te laten komen. De functie wordt hier onderdeel van het design. Ter vergelijking kun je denken aan gebouwen met zichtbare steunbalken of pilaren die zodoende onderdeel worden van de esthetische waarde van de uiteindelijke ruimte.

Continue discontinuïteit

Stiksels kunnen dus op veel verschillende manieren leven in de stof rijgen. Als laatste voorbeeld wil ik de getapete naad bespreken. Dat is een stiksel dat aan de binnenkant van het kledingstuk ‘getaped’ wordt met een soort coating. Het doel daarvan is om het waterdicht te maken. Als de gebruikte stof van zichzelf waterdicht is, worden de plekken waar de stiksels lopen in dat geval kleine slootjes waar het water wel doorheen kan lopen. Om dit te voorkomen wordt de naad dichtgeseald. Deze soort naad zul je dan ook kunnen vinden aan de binnenkant van je regenjas of windjack. Het frappante aan dit stiksel is dat het enerzijds een opening is, omdat stoffen aan elkaar worden genaaid, maar dat die stoffen anderzijds bijna tot één stuk stof worden gemaakt. Waar de getapete naad dus een discontinuïteit is in het kledingstuk, omdat het twee losse delen aan elkaar naait – met nog altijd kleine openingen tussen de losse delen – is het doel van het tapen om zoveel mogelijk continuïteit te creëren. Waar de discontinuïteit van de naden noodzakelijk is om het kledingstuk draagbaar te maken, is de continuïteit nodig om het als geheel tot waterglijbaan te maken.

Zo zie je maar dat stiksels reuze interessant zijn. Ze zorgen ervoor dat stoffen kledingstukken kunnen worden en geven structuur, vorm en stevigheid. Helaas zijn stiksels soms ook zwakke spelers. Als je een gat in je kleding hebt of uit je broek scheurt, is het vaak niet de stof die scheurt, maar de naad die breekt. De stof gaat dus niet kapot, maar de cruciale verbinding tussen de stoffen valt uiteen, en daarmee de door jou gewenste vorm of functie. Mocht je weer eens uit je broek scheuren tijdens het wagen van een dansje of een ladder in een panty zien, probeer er dan eens naar te kijken als een stukje ontbrekende leegte. ▲

Aantekeningen uit de kamer naast je

Tekst /// **Edgar Alberts** Beeld /// **Winonah van den Bosch**

Ik hoor je weer. Niet dat ik het erg vind. Ik ben aan je gewend nu. Ik kan je horen woelen in je bed. Het trilgeluid van je telefoonwekker maakt ook mij wakker. Alsof er niets tussen ons in staat. Alsof er helemaal geen muur is. Alsof de gestucte bakstenen die onze kamers scheiden een ondoorzichtige opening zijn naar de wereld van een ander. Als een muur maar dun genoeg is, wordt hij dan niet in zekere zin een deur?

Soms vallen onze levens toevallig samen. Dan sta ik op het punt om mijn vuile vaat af te wassen, en dan hoor ik van jouw kant de kraan opengaan, gevolgd door zacht geneurie en geschrob. Of dan sta ik 's nachts op voor een slokje water, en dan hoor ik plots een kastdeur piepen en een glas op het aanrecht klonken. Dan is het net of we samen zijn. Alsof de ritmes van onze levens synchroon bonzen – als verliefde hartslagen.

Ik heb je nog nooit gezien. En dat is misschien maar goed ook. Zicht is onbetrouwbaar. Een jaar of twee geleden zat ik in de trein naar huis. Ik stond op het punt om naar de deur te stappen, pakte mijn tas, keek op – en: midden in mijn gezichtsveld, aan de overkant van de coupé, ontmoetten twee glinsterende ogen de mijne. Kuultjes in de wangen, gekrulde, glimlachende lippen. Verschrikt wendde ik mijn ogen af. Mijn hoofd gonsde, mijn hart ging tekeer; ik voelde de grond onder me wegzakken. Ze keek zo uitnodigend. Kéék ze uitnodigend? Had ik me niet vergist? Nog eens kijken? Nee! Hoofd omlaag! Straks zou ze me zien staren. Weet zij veel hoe lang al! Ik had het me vast verbeeld...

Wie luistert, heeft deze problemen niet. Ik kan mijn oor rustig te luisteren leggen zoveel ik wil, zonder ooit gehoord te zijn. Veilig. Verborgen. Onkwetsbaar. Nee, zien is niet horen. Het gehoor bedriegt niet: je kunt verbeelden wat je wilt, maar je kunt jezelf nooit wijsmaken dat wat vals klinkt zuiver is...

Sorry voor de onderbreking. Ik had de laatste zin nog niet afgeschreven of ik leunde iets te ver naar achter in m'n stoel – ik verloor mijn balans, de stoelpoten gleden weg, en ik kletterde op de grond. Maak je geen zorgen: ik ben nog heel. Al maakte je je volgens mij ook geen zorgen. Je was stil. Gekletter en gedonder vanuit mijn kamer – maar jij zei niets. Geen vraag of het wel goed gaat daarbinnen, geen geschrokken, versnelde ademhaling. Stil.

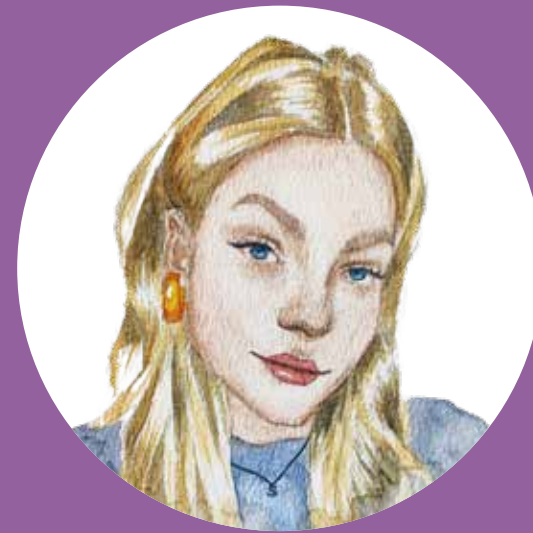
Ik vraag me af of je mij eigenlijk überhaupt wel hoort. Soms, na een lang stilzwijgen, stel je ineens een vraag. Eén enkele vraag – en je zwijgt weer. Tenminste, ik denk dat je een vraag stelde. Het lukt me maar niet om vast te stellen welke taal je spreekt. Was je vraag aan mij gericht? Je kon niet aan het bellen zijn. Toch? En aan wie stelde je de vraag anders, als niet aan mij? Het Universum? God? Je hebt wel een mooie stem. Een stem als knisperend haardvuur, als krakende sneeuw, als brokkelende koekkrumels. Warm. Uitnodigend.

Ik lig nog altijd op mijn rug. Buiten rijdt een trein voorbij. Denderend. Onverbiddelijk. Boven me klinkt gestamp. Ik voel een golf van verdriet over me heen spoelen. Een ongehoord eenzaam

zelfmedelijden. Ik lig weerloos. De tranen rollen me over de wangen. Het is meermaals bij me opgekomen om bij je aan te kloppen. Iets van me te laten horen. Een eind te maken aan deze stompzinnige onzekerheid, deze kinderachtige schroom. Zelfs nu moet ik me bedwingen om het niet uit te schreeuwen, om niet wanhopig tegen de muur te slaan, te laten weten dat ik besta en dat ik naast je leef. Misschien voel jij wel hetzelfde. Waren je vragen wanhoopskreten? Is je zwijgen angst? Lopen we ook daarin synchroon?

Maar ik hou me in. Verborgen. Onkwetsbaar. Huilend op de vloer. Misschien dat je me door de muur heen zachtjes hoort snikken. Dat je vanbinnen met me meehuilt. Dat je het ook niet meer uithoudt. En aanklopt. ▲

Ik ben stiekem jaloers op nepobaby's

Tekst /// **Sophie Meijer** Beeld /// **Lesine Möricke**

De tijd die ik in het openbaar vervoer spendeer, overbrug ik graag door te luisteren naar een podcast. Een van mijn favorieten is *Schaamteloos Randstedelijk*, waarin de twee presentatoren de jonge stedelingen een spiegel voorhouden en confronteren met wat ze misschien niet willen zijn, maar niettemin wel zijn. Een onderwerp dat perfect in de thematiek van de podcast past, is de 'nepobaby': een fenomeen dat de laatste tijd plotseling op sociale media opduikt alsof het een schokkende ontdekking is. Maar er is natuurlijk niets nieuws onder de zon: nepobaby's hebben altijd al bestaan.

Nepobaby's – oftewel 'nepotismebaby's' – zijn bekende personen die hun bekendheid of positie te danken hebben aan de bekendheid en de connecties van hun ouders. Drew Barrymore bijvoorbeeld (overigens een van mijn favoriete actrices): acteren is iets wat in haar familie teruggaat tot het Amerikaanse theater van het begin van de negentiende eeuw, en dit heeft ongetwijfeld in haar voordeel gewerkt. Er wordt vaak aangenomen dat nepobaby's niet veel kunnen en dan ook niet bekend zijn vanwege hun talent. Daarbij komt ook nog eens de aanname dat ze geen moeite hoeven te doen om kans te maken op een glansrijke carrière, want kansen blijven zich toch wel voordoen. Dat is misschien in sommige gevallen zo, maar laten we de nepobaby's niet over één kam scheren: zonder talent schop je het niet ver.

Nepotisme, vriendjespolitiek of simpelweg het voortrekken van bepaalde personen komt overal voor en zal waarschijnlijk ook wel blijven bestaan. Met afgunst las ik stukken over nepotisme op het internet en sprak ik erover met vrienden en collega's. Naar mijn mening zou iedereen gelijke kansen moeten hebben – een utopische droom, ik weet het – maar die kansen nemen nepobaby's ons af. Gaandeweg vond ik mezelf alleen steeds hypocrieter worden, omdat ik ongetwijfeld zelf ook gebruik zou maken van de kansen die mij aangereikt zouden worden als nepobaby. Vind ik nepobaby's wel echt zo verschrikkelijk als ik dacht? Dat moet toch wel, als iemand die voor gelijke kansen pleit?!

Ik ben voor gelijke kansen, maar waarom verzet ik me dan niet tegen het fenomeen nepobaby? Die paradox moest ik even uitpluizen. Het is een gegeven dat als je ouders connecties hebben, jij daarvan

kan profiteren (of je dat wilt doen is een tweede, natuurlijk). Dat ouders hun kinderen gebruik laten maken van die connecties, vind ik ook helemaal niet gek: ouders willen toch het beste voor hun kind? Het klinkt super oneerlijk als je je bedenkt dat een gemiddeld persoon – lees: een persoon die geen bekende ouders heeft – veel harder moet werken om ook maar een minuscule kans te hebben op, bijvoorbeeld, een rol in een film, een gewilde baan of een carrière in de modewereld, terwijl die kansen bij nepobaby's gewoon aan komen waaien.

Daarbij komt dat als je eerstgekozen carrièrepad toch ineens dood blijkt te lopen, je je hier als nepobaby vaak geen zorgen over hoeft te maken. In veel gevallen zijn de middelen er om een nieuwe carrière op te zetten. Het perfecte voorbeeld van zo'n geval is Brooklyn Beckham, de zoon van de bekende voetballer David Beckham. Zoonlief volgde in eerste instantie zijn vader op als voetballer, maar bedacht dat hij toch liever fotograaf wilde worden. Toen ook zijn tweede keus op de klippen liep, vond hij zijn passie in koken. Hij kreeg de mogelijkheid om zijn talent bij een grote Amerikaanse tv-show te laten zien, maar wist slechts een boterham te bereiden.

Je zou Beckhams houding kunnen zien als arrogantie: jezelf neerzetten als een professional terwijl je er helemaal niet zo veel van bakt (*no pun intended*). Ik zie het als het tegenovergestelde. De 24-jarige Brit probeert wat hij kan en wat hij wil, maar lijkt zich ook te realiseren dat je er zonder talent niet komt. Hij had namelijk de middelen om door te gaan met zijn carrière in de fotografie, maar besloot dit toch niet te doen. Met zijn keuzes bewijst hij dat kinderen van bekende ouders niet altijd ergens aan de top eindigen. *Good for you, Beckham!*

Mijn afgunst tegenover nepobaby's ebt beetje bij beetje weg. Hoewel ik snap dat mensen een afkeer van nepobaby's kunnen hebben vanwege de kansen die zij zomaar aangereikt krijgen, vraag ik me af of zij deze kansen zelf ook niet hadden aangegrepen. Ik wel namelijk! Zou ik extreem bekend willen worden? Absoluut niet. Zou ik alles proberen wat ik zou willen proberen als ik de middelen had om dat te doen? Absoluut! Het lijkt me bijna onmogelijk om nee te zeggen tegen die kansen. Als reïncarnatie bestaat, dan word ik graag een nepobaby! ▲

Is alleen het Nederlands mijn liefdestaal?

op zoek naar de mogelijkheid van bestendige liefde over taalgrenzen heen

Passie kan woordeloos, maar liefde vergt taal. Twee geliefden smeden hun band van woorden als op een aambeeld: vonken knetteren, van wrijving en verbintenis. Gedachten, frustraties en alle andere zielenroerselen krijgen gestalte in lettergrepen en zinnen, uitgesproken en opgeschreven. Altijd blijven praten is volgens mijn grootmoeder het geheim geweest van haar tweeënzestig jaar huwelijk. In mijn ervaring maakt daten met mensen die niet dezelfde moedertaal hebben het daten zelf tot een grotere opgave dan het al is. Moeten geliefden dezelfde taal spreken? Is een taalverschil een voorteken van een tot mislukking gedoemde relatie? Ik ga in dit essay op zoek naar een antwoord op de vraag of er bestendige, taalgrenzen overschrijdende liefde kan bestaan.

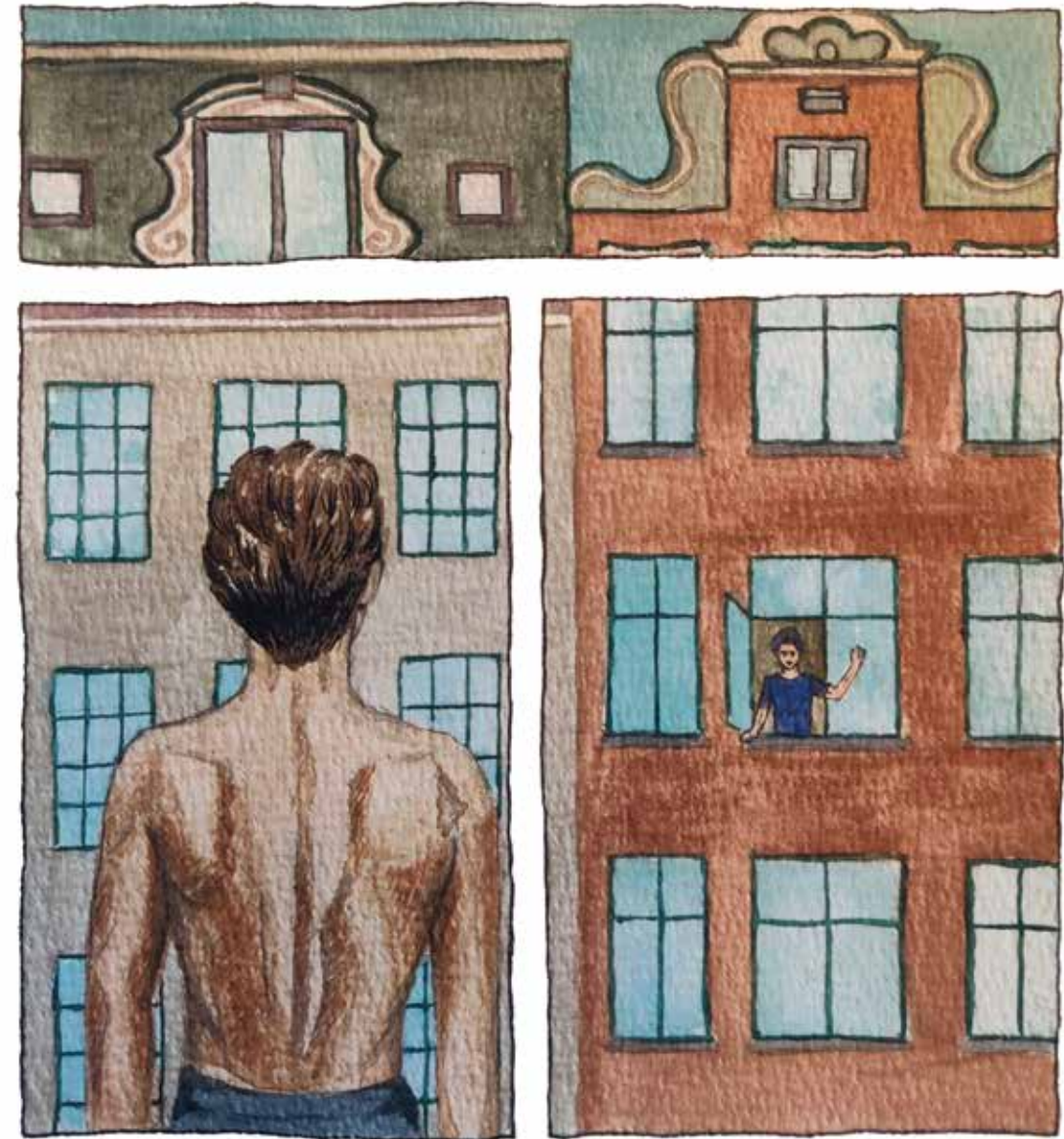
Tekst /// Kevin Hoogveen Beeld /// Lesine Möricke

Het origineel is altijd leuker dan de nasynchronisatie. Niet alleen is humor lastig te vertalen, ook praat je in een andere taal met een andere stem. Gek idee, toch? Sommige mensen kennen alleen je Engelstalige jij of je Duitstalige, of je Arabischsprekende. Je Franse vakantieliefde heeft in de zonnige Provence nog herinneringen aan de schattig stuntelend Franssprekende jij, maar niet aan de alledaagse Nederlandstalige jij. Door mijn onvermogen Grieks te spreken, communiceerde ik ooit met mijn Krenzer vlam in het Engels. Oké, hij woont op een eiland 3000 km van Amsterdam vandaan, dus afstand was een dingetje. Was het taalverschil een extra barrière die verdieping in de weg stond? Misschien lag het ook wel gewoon aan het feit dat ik er maar twee weken was. Rome is niet in een dag gebouwd en binnen veertien dagen kun je tussen de strand- en museumbezoeken door geen innige relatie opbouwen.

Andere voorbeelden dan, thuis in Nederland. Hier loop je vrij eenvoudig een knappe expat of *international* tegen het lijf in de kroeg, of zelfs de bibliotheek, of in de supermarkt. Flirten of iemand uitvragen zijn dan niet eens de grootste uitdagingen. Het appen in het Engels gaat ook wel, al steekt hier al een voelbare beperking in mijn taalflexibiliteit de kop op. Na een tijdje daten komt zoals altijd dan 'het gesprek': het *go-/no-go*-moment, het stoplicht, het beslissende einde van de eerste fase. Twee personen stellen zich kwetsbaar op. Je moet nú, niet gisteren en niet morgen, de juiste woorden vinden om de vlinders in je buik, of hun afwezigheid, zo te omschrijven dat je niemand afschrikt in je heftigheid of nodeloos kwetst in je gebrek aan tact. Voor wie graag in duidelijke taal zijn mening geeft, is vooral dat tweede een gigantische opgave. In het Engels is het – in mijn ervaring – al helemaal een crime.

Tot mijn opluchting is een *no-go* vaak een kwestie van wederzijdse instemming geweest, maar niet altijd. Toen COVID het aantal mensen dat je zag nog hevig beperkte, was juist de frequentie waarop je iemand zag soms veel hoger dan normaal, vooral als die persoon in het gebouw tegenover je woonde en je naar elkaar kon zwaaien vanuit de slaapkamer. Hij kende mijn zitten en mijn opstaan (maar dan niet in de positieve zin van psalm 139) en ik kón het niet meer verdragen, hoe goed hij zijn betrokkenheid op mijn leven ook bedoelde. Het subtiel aangeven van mijn grenzen was in het Engels als een koorddansact zonder net geweest. Voor hem stond het stoplicht op groen, voor mij op dieprood. Ik was net begonnen aan een tactvolle ontboezeming toen hij inbrak met een vraag en ik wat onbehouden antwoordde. Zo'n boodschap is natuurlijk nooit leuk, maar waar ik in het Nederlands wat meer nuance kan aanbrengen verwerd dit Engelse gesprek tot een harde afwijzing. Ik was best opgelucht dat het klaar was, maar toch. Het liefst had ik wat meer empathie laten doorklinken.

Dit daten liep strikt genomen niet stuk op het Engels, al vermoed ik dat mijn ergernis kleiner en het wederzijdse begrip groter waren geweest als ik mijn wensen en noden doeltreffender had kunnen aangeven. Ik ervoer een vergelijkbare rem op mijn expressievrijheid met een andere man. Daten gaat niet alleen over rozen. We hadden een ruzie die escaleerde omdat hij zich beter kon uitdrukken in het Engels dan ik. Mijn boosheid over het oorspronkelijke twistpunt maakte plaats voor woede over mijn onmacht mijn gelijk net zo eloquent te verwoorden als hij. Hij viel me aan op mijn woordkeuze, niet uit onkunde, maar uit onwil, in plaats van op wat ik met de woorden zeggen wilde. Ik durf te stellen dat ik goed Engels spreek, maar hij is in Ierland opgegroeid. Het is ondragelijk op basis van taalbeheersing de mindere te zijn van een ander – vooral als je gelijk hebt.

Je gedachten onder woorden brengen is al een hele opgave in je moedertaal. Daarnaast is het ongezond wanneer je in een ongelijke machtspositie bevindt op basis van de taal die je met elkaar spreekt. Hier komen ook nog allerlei praktische hindernissen bij. Iedere keer als je je vent meeneemt naar je vrienden of familie, voelt iedereen zich verplicht Engels te praten totdat je partner aangeeft dat Nederlands helemaal oké is, waarna hij bij tijd en wijle niet helemaal deelgenoot aan het gezelschap is. Je wilt toch dat jij en je liefde delen in elkaars leven? De kleinere dingen, zoals iets praktisch als de taal die je spreekt tijdens seks, is dan niet het grootste probleem.

Ik denk terug aan het meer dan diamanten huwelijk van een van mijn oma's. Alle beren die ik op de weg zie, hebben haar en opa niet tegengehouden. Hij was Hollander, zij was Zwitserse. De Rijn bracht hen samen en scheidde hen. Liefdesbrieven, waarvan ik mij nu beseft dat ik de taal niet ken, overbruggen de afstand tussen hen. Ze trouwden en emigreerden naar Australië, een land waarvan ze

allebei de taal moesten leren. De Engelse bijbels die ze bij aankomst kregen om hen daarbij te helpen stonden in een kast in dezelfde kamer waarvan de muren volhingen met foto's van hun huwelijk, hun kinderen en de kinderen van hun kinderen. Geen verschil in taal, godsdienst of afkomst heeft hen ervan weerhouden hun levens tot de dood hen scheidde met elkaar te verbinden. Waar maak ik me dan zo druk om?

Altijd blijven praten, zelfs als je elkaars taal niet perfect spreekt. Ik realiseer me nu hoe wijs oma's woorden eigenlijk zijn. Ruzies, grenzen, gevoelens: je vindt woorden wanneer je ze wilt vinden. Ja, een relatie kan niet zonder goede communicatie. De woorden zijn echter uitdrukkingen van een connectie die aan taal voorafgaat, waar woorden slechts in meer of mindere mate naar kunnen verwijzen. Liefdestaal is meer dan taal. Liefhebben doe je met je hoofd en je hart. Ik weet mij gerustgesteld: taal hoeft geen breekpunt te zijn. Uiteindelijk telt de liefde, over alle grenzen heen. ▲

De Vertrapte Hondjesclub

Tekst /// **Riccardo Tosellini** Beeld /// **Lesine Möricke**

Een chihuahupuppy met dwerggroei en een minuscule Yorkshireterriër met een hondenkapje liggen versuft in de wachtkamer van de dierenkliniek. Een elegant geklede vrouw treedt met een catwalkloop de wachtkamer in en de hondjes staan opgetogen op. De elegante vrouw gaat naast een vrolijk omaatje zitten, die haar knikkend met een glimlach begroet, en legt haar krokodillenleren tas op de grond. Tegenover de twee vrouwen kijkt een achteroverleunende jongen even op van zijn telefoon. Alledrie kennen elkaar van eerdere bezoeken en de twee vrouwen beginnen elkaar bij te praten. De krokodillenleren tas is het mobiele appartementje van het pomeriaanse schoothondje Fufi. Het heeft ludiek behang met een kauwbotpatroontje, een lege voerbak en een mandje waar ze liggend haar zere voorpootje likt. Haar achterpootjes worden gesteund door een vertrapte hondenrolstoeltje. Gezien haar verleden heeft Fufi een rationele angst voor de buitenwereld, maar omdat ze de bekende geur ruikt van haar chihuahuvriendje Piepje en terriermaatje Megafoontje, steekt ze toch voorzichtig haar hoofdje uit de rits van haar appartement. ‘Diva!’ roept Megafoontje. ‘De club is weer compleet!’ Piepje en Megafoontje hinkelen naar Diva. ‘Ze heeft het weer gedaan jongens, alweer,’ zegt Diva snikkend. Het is even stil. ‘Dat meen je niet,’ piept Piepje verontwaardigd. ‘Heeft ze je weer in een winkel-’ ‘Dit keer bij Balenciaga,’ zegt Diva, terwijl piepkleine traantjes van haar snoetje vallen. ‘Ze trok me zo, hup, onder de hak van de winkelbediende!’ ‘Onder een hak nog wel!’ roept Megafoontje geschrokken. ‘Die zijn de ergste.’ ‘Zo heeft ze weer korting in de winkel gekregen, je kan het etiket van het jurkje nog bij haar zien hangen,’ zegt Diva. ‘Deze sadistisch scam wordt je dood, Diva!’ roept Megafoontje. ‘Dat ze die jurk hier ook nog eens durft te dragen!’ piept Piepje. ‘Ik ga dit niet lang meer volhouden,’ zegt Diva wanhopig. Piepje keft tegen de elegante vrouw. Het vrolijke omaatje geeft Piepje een corrigerend tikje met de punt van haar instapper en verontschuldigt zich voor zijn gedrag. Piepje hinkelt jankend weg met zijn staartje tussen zijn beentjes. ‘Gruwelijke wereld,’ piept Piepje huilend, ‘wij bestaan alleen voor menselijk genot!’ ‘Kom kom jongens,’ zegt Megafoontje. ‘Diva, de arts zal nu mishandeling vermoeden en je wegnemen bij dat monster.’ ‘Dan ga ik alleen van de schoot naar de schroot!’ zegt Diva, ‘en dan is

een volgend slachtoffer aan de beurt.’ De honden huilen in koor. Geïrriteerd stampt de jongen met zijn rechtervoet en ze stoppen. ‘Piepje, wat is jou overkomen?’ vraagt Diva. ‘Mijn baasje is in het donker op me gaan staan,’ piept Piepje, ‘maar het valt deze keer reuze mee, ze droeg haar Mickey Mouse pantoffels.’ ‘Mazzelaar!’ roept Megafoontje. ‘Voor mij was het deze keer wel mijn eigen schuld. Ik lette niet op.’ ‘Was het weer die lompe labrador?’ piept Piepje vragend. ‘Nee nee,’ zegt Megafoontje, ‘ik speelde met de kinders voetbal in het park. In mijn achtervolging zag ik de schop van de kleine over het hoofd, die mijn voorpoten raakte... de gewoonlijke rubberen sneakers.’ ‘Ach jongen,’ zegt Diva, ‘je bent inderdaad lelijk geraakt.’ De deur naar de patiëntenkamer gaat open. De aanwezigen in de wachtkamer wenden hun blik naar de deur en verlagen hun blik synchroon. Een man van lage statuur met een aandoenlijk klein brilletje en een middelgroot overhemd als doktersjas verschijnt vanachter de deur. ‘Goedenavond dames en heer, excuses voor het wachten. Dokter Slager is vandaag ziek, dus ik zal haar voor vandaag vervangen. Ik ben dokter Mol,’ zegt hij en hij kijkt naar zijn klembord. ‘Als eerste is Fufi aan de beurt.’ De vrouwen schieten in de lach. ‘Ze heten alledrie Fufi, dokter,’ zegt het vrolijke omaatje. ‘Ah,’ antwoordt hij, ‘wie is dan mevrouw Boezemdaal?’ ‘C’est moi!’ roept het vrolijke omaatje en ze neemt Piepje mee naar de patiëntenkamer. ‘Zo te zien komt mijn baasje er vandaag ook mee weg,’ zegt Diva. ‘Nee joh,’ antwoordt Megafoontje, ‘hij leest toch je dossier? Dan ziet hij hoe vaak je hier bent.’ ‘Tsja, als je er zo naar kijkt, is elk baasje hier een verdachte,’ antwoordt Diva. Megafoontje gaat teneergeslagen liggen. Beide hondjes houden één oor gespist richting de patiëntenkamer. Wanneer de jongen zodanig achterover is gezakt dat hij met zijn rug op de stoelzit ligt, gaat de deur van de patiëntenkamer weer voorzichtig open en horen ze een piepend rubbergeluid vanachter de deur komen. Piepje komt ongemakkelijk wandelend tevoorschijn met een herstelמוש om een poot en vier kleine rubberen schoentjes die bij elke stap piepen. Dokter Mol en het vrolijke omaatje stappen de wachtkamer in. ‘Zo mevrouw,’ zegt de arts met omhoog geheven blik naar haar, ‘s nachts kunt u nu gerust in de gang lopen. Waar Fufi is, hoort u wel.’ ‘Dit zit verschrikkelijk,’ piept Piepje, ‘maar ik voel voor de eerste keer hoop!’ Diva en Megafoontje

houden hun lach in en groeten Piepje. Megafoontje en zijn baasje volgen dokter Mol de patiëntenkamer in. Diva en haar baasje zijn alleen in de wachtkamer gebleven. Ze maken even oogcontact en Diva begint te grommen. ‘Schat,’ zegt de elegante vrouw geërgerd, ‘het was niet mijn bedoeling dat je onder de hak kwam. Als je slim genoeg was geweest om opzij te springen en te piepen was dat genoeg geweest.’ De oogjes van Diva tonen geen vergeving. Een aantal minuten later gaat de deur van de patiëntenkamer weer open. Megafoontje rolt in een hamsterbal de wachtkamer in. ‘Deze dokter is geweldig!’ zegt Megafoontje. ‘Hij haalde mijn hondenkapje weg en in deze bal kan niemand mij meer vertrappen!’ ‘Zo zo,’ antwoordt Diva verbluft, ‘hopelijk dan niet tot volgende week!’ De jongen loopt Megafoontje filmend achterna. ‘Ouwe, check hoe hilarisch,’ zegt hij tegen zijn telefoon en hij bedankt dokter Mol. De arts nodigt de elegante vrouw uit naar de patiëntenkamer. Ze stapt binnen en legt de tas met Diva erin op de behandelafel. Dokter Mol gaat op een krukje staan en rits de tas met chirurgische precisie open. ‘Mijn vrouw heeft dezelfde tas,’ zegt hij. ‘We passen er met de hele familie in!’ De elegante vrouw lacht beleefd. Dokter Mol inspecteert Diva en begint verband om haar zere voorpootje te wikkelen. ‘Ik heb gelezen dat dit regelmatig gebeurt,’ zegt hij. ‘Mensen letten niet op op straat,’ antwoordt ze zuchtend. ‘U moet zelf ook opletten mevrouw,’ antwoordt hij ernstig. ‘Bij herhaling zou dit als verwaarlozing opgevat kunnen worden, als u snapt wat ik bedoel.’ De elegante vrouw zwijgt. De arts opent een lade en een zak

ballonnen komt tevoorschijn. ‘Door het rolstoeltje kan ik uw Fufi geen hamsterballetje geven, dus ze krijgt een ballonnetje voor een verhoogde zichtbaarheid, wilt u een kleur kiezen?’ vraagt de arts. Vermaakt kiest de elegante vrouw een kleur die bij haar jurk past. De arts vult de ballon met helium en Diva kijkt vol ongeloof hoe hij de ballon met een touwtje aan haar rolstoeltje vastbindt. ‘Heel geestig,’ zegt de elegante vrouw, ‘maar moet dit bij elke uitstapje?’ ‘Wanneer u naar drukke locaties gaat,’ antwoordt de arts. ‘Een vrolijke oplossing en voor ballonnetjes is geen recept nodig.’ De arts tilt Diva voorzichtig weer in de tas. De elegante vrouw bedankt de arts en neemt Diva mee door de inmiddels lege wachtkamer naar haar auto. Ze legt Diva achterin de auto en gaat achter het stuur zitten. Ze wordt gebeld en neemt op; de discussie raakt snel verhit. Diva kruipt voorzichtig uit haar appartementje en kijkt uit het raam richting de dierenkliniek. Wat een aparte dokter, denkt ze. Ze ziet de deur van de dierenkliniek opengaan en hoort er een piepend geluid uit komen. Dokter Mol stapt naar buiten met zijn rubberen, piepende schoenen en draait zich om om de deur te sluiten. Een zwevend touwtje zit vast aan zijn tas en blijft haken achter de deur. Hij geeft een ruk aan het touwtje en een ballon verschijnt vanuit de vestibule. Diva’s bekje valt open van verbazing. De arts sluit de deur en loopt achter de dierenkliniek. Even later verschijnt hij rollend in een enorme hamsterbal en rolt nonchalant de stoep op. ▲

Er was eens... een ik

Plotselinge paniek werpt een schaduw over de zorgeloze zaterdag. De deadlines voor de masters doemen op aan de horizon. Het is lang uitgesteld, hij moet hard aan de bak.

Zoeken, verzamelen, schrijven, denken, overwegen en, bovenal: kiezen. Kiezen wat het gaat worden. Voor de komende twee jaar. Misschien langer: tien, twintig jaar. Hij opent een ijsig leeg document op zijn laptopje. Hier moet het komen te staan. De voors en tegens, de afweging, met als summum de keuze. Er wordt gepeinsd, gebroed, gemijmerd, gekauwd en gefilosofeerd. De eerste woorden verschijnen: 'Ik wil me beklagen over iets...'

Tekst /// **Jens van der Weide** Beeld /// **Bob Foulidis**

Ik wil me beklagen over iets, op het gevaar af dat ik mezelf verlies in trivialiteiten en clichés. Toch is deze

existentiële worsteling denk ik niet iets waar alleen ikzelf mee zit, maar ook iets dat menig *Babel*-lezer zal herkennen. Het mag

dus best genoemd worden: waarom is het in hemelsnaam zo moeilijk om te bedenken wat je wilt doen met je leven?

Ikzelf stel het kiezen van een master het liefst zo lang mogelijk uit door nog wat rare bochten en zijpaden in mijn bachelorperiode te sleutelen: dit vind ik leuk. En dit. Of nee, toch dit. Ik heb grote bewondering voor de *polymaths* uit voorgaande eeuwen, echter wil een deel van mij ook dat ik kies. Ik mag mezelf dan wel gelukkig prijzen met ongebreidelde energie en nieuwsgierigheid, mezelf verbinden aan één ding blijkt een lastig ideaal te zijn. Misschien omdat ik niet weet wat bij me past, misschien omdat ik niet weet wat het 'ik' is waar iets bij moet passen.

Ik ga niet proberen dit laatste in de resterende negen alinea's uit te werken – al zal dat die stomme masteraanmelding misschien ten goede komen. Wel wil ik je graag meenemen in een nieuw perspectief op de frustraties die gepaard gaan met deze overpeinzingen. We zullen hierbij niet te rade gaan bij pretentieuze zelfhulpboeken, maar bij de nog pretentieuzere wijsbegeerte, onder het kopje 'filosofie van de geest'. De vraag wat een 'ik' is, is natuurlijk bovenal filosofisch van aard en dient als zodanig aangevlogen te worden – en zo kan ik de masteraanmelding nog langer uitstellen. Wie weet destilleren we gaandeweg nog een zelfhulptipje.

In zijn essay *The Self as a Center of Narrative Gravity* (1992) verdedigt de Amerikaanse

filosoof Daniel Dennett de stelling dat het creëren van een 'zelf' vergelijkbaar is met (of zelfs niets meer is dan) het creëren van een fictief personage. De gemakkelijke bewijsvoering bestaat uit gedachte-experimenten waar onder andere theoretische natuurkunde, kunstmatige intelligentie en Sherlock Holmes aan bod komen. De strekking is als volgt: het zelf dat wij conceptualiseren, kunnen we los zien van ons fysieke lichaam. Het zelf heeft weinig concrete grondslag in de werkelijkheid en bestaat enkel als een soort abstract personage: 'if you still want to know what the self *really* is, you're making a category mistake' (p. 7).

Dennetts gedachtegang culmineert in de veelgequote conclusie dat we onze losse ervaringen aaneenrijgen in een groot 'levens-verhaal':

[I]t does seem that we are all virtuosos novelists, who find ourselves engaged in all sorts of behavior, more or less unified [...] We try to make all of our material cohere into a single good story. And that story is our autobiography. (p. 7)

Deze korte beschrijving doet het essay, en het denken van Dennett in het algemeen, geen recht. Daarbij zijn er genoeg kanttekeningen en bezwaren die hier ongenoemd blijven. Laten we voor de vorm toch het 'narratieve' perspectief op het zelf even aannemen, de implicaties zijn namelijk interessant.

Ten eerste verklaart het de 'temporele continuïteit' van onze identiteit. Mijn ik is niet alleen in het hier en nu, maar ik kan me ook een ik voor de geest halen van vroeger, of zelfs speculeren over een ik van over tien jaar. We zijn begaan met onszelf in het 'niet-nu', oftewel onszelf van vroeger en in de toekomst. Het zelf is niet een soort momentopname die nadenkt over het zelf in een latere momentopname, maar één grote identiteit die zich uitstrekt over de gehele tijdlijn. De Franse filosoof Paul Ricoeur noemt dit de *ipse*-identiteit: je bent niet dezelfde persoon als eerder, maar er is wel iets dat constant blijft. Het is dit narratieve zelf, het verhaal dat je van je leven maakt, dat de verbintenis vormt tussen enerzijds een veranderende en anderzijds een constante zelf. Door het ik-verhaal zijn we in zekere zin met onszelf verbonden door de tijd heen, terwijl we toch veranderen.

De narratieve ik is dus constant bezig met het bedenken wat het volgende deel in het boek moet zijn. Als ik mezelf dan weer eens alle masteropties door de strot duw, fantaseer ik tegelijkertijd over een ideaal leven waarin ik een passie heb voor iets en daaromheen een leven bouw. Deze toekomst laat echter geen oneffenheden toe. Geen onzekerheden over wat ik moet doen met mijn leven, geen twijfels over welk pad ik moet inslaan, nee, gewoon een duidelijk doel aan de horizon, een duidelijke verhaallijn. Natuurlijk zijn er pieken en dalen – het moet wel een leuk verhaal zijn – maar er is geen besluiteloosheid. Het ideaalbeeld van mijn leven is een gestroomlijnd verhaal dat al is neergepend, het liefst door een vaardig schrijver in een boek met een mooie kaft. Dit is echter aan mij. Ik kan lang wachten als Arthur Conan Doyle dit moet doen.

Het project 'Jens' ligt nog in al zijn ruwheid op de tekentafel, wachtend tot de schrijver zijn *writer's block* weet te overwinnen

En hier komt de tweede implicatie van het 'narratieve zelf'-perspectief bovendrijven: natuurlijk is het verhaal van mijn leven een bron van frustratie. Het is nog niet af! Terwijl ik dit schrijf, realiseer ik me namelijk dat de samenhang van een verhaal pas aan het einde van het schrijfproces tevoorschijn komt. Alles daarvoor is fragmentarisch:

hier een nieuw zinnetje tussen, dit deel sla ik even over, daar een idee, alvast een tussentitel, toch de laatste alinea even aanpassen. Pas als je de eindversie leest, denk je bij jezelf: ja, dit klopt. Al zouden we het leven als een groot verhaal beschouwen, pas op het einde wordt het een coherent geheel.

Ik zit nu dus midden in het proces van conceptualiseren wat de hoofdpersoon gaat worden. Het project 'Jens' ligt nog in al zijn ruwheid op de tekentafel, wachtend tot de schrijver zijn *writer's block* weet te overwinnen. Als het schrijven van een *Babel*-artikelje al zijn ups en downs meebrengt, stel je voor wat voor achtbaan het schrijven van je eigen leven dan wel niet moet zijn. Vanuit het perspectief van de narratieve identiteit is het zo ingewikkeld om te bedenken wat je wilt doen met je leven, omdat je hoopt op een soepel schrijfproces. Weinig schrijvers zullen je vertellen dat dit een haalbaar ideaal is.

Het leent zich misschien als een verhelderend antwoord op jongvolwassenenexistentialisme, maar er valt ook genoeg aan te merken op onszelf zien als wandelende autobiografieën. Zo betoogde schrijfster Hannah Kim in *The Stanford Daily* (23 mei 2021) dat het omarmen van een verhaal waarin jij de hoofdpersoon bent gevaarlijk dicht in de buurt kan komen van egocentrisme. Het hoofdpersoon in je eigen boek zijn, betekent niet dat iedereen moet kijken voor jouw heldhaftige verhaal.

Ik ben hier dan ook niet om je te overtuigen van de narrativistische interpretatie van het zelf. Ik zou je – en mezelf – dan moeten meenemen in de interessante, maar ingewikkelde wereld van de fenomenologie en de hermeneutiek. Ik ben hier enkel om te bevestigen dat het inderdaad ingewikkeld is om met volle zelfverzekerdheid je leven in te richten en dat het prima is om nog geen helder slotstuk van je biografie voor ogen te hebben. Dan nu het beloofde zelfhulptipje: niet alle dagen hoeven in het teken te staan van de ontwikkeling van het hoofdpersoon. Soms is het fijn om even een dag door te brengen als *side character*, het zal je nederigheid en mentale rust ten goede komen. ▲

Het bonuslevel

Tekst /// **Dieuke Kingma** Beeld /// **Bob Foulidis**

De turquoise hekken van de haven wachten me op. De benauwde gezelligheid van jonge gezinnen, het geluid van ongeduldige rolkoffertjes – aan deze kant van het water is niet veel veranderd. De laatste keer dat ik op de boot naar Texel zat was om afscheid te nemen, ondertussen ligt Ricki anderhalve meter onder de grond. Aangekomen op het eiland begint het te miezeren. Een omhelzing, je doet de passagiersdeur voor me open. In de auto liggen kruimels van de uitvaart – kaartjes, kleffe broodjes, kleren die nog niet gewassen zijn.

Na de dienst reden we met de besloten kring naar de begraafplaats. Een natuurbegraafplaats, want Ricki wilde na haar dood snel opgenomen worden door het ondergrondse netwerk van boomwortels en schimmels. Ik zong een lied bij het graf, de wind nam het mee. “Wat is het diep, hè”, fluisterde haar zus. Het waaide, de zon kwam tevoorschijn. Ik was vroeger nooit zo van het spirituele, maar wilde er die maandagmiddag best in geloven.

Een kudde schapen steekt de weg over. De richtingaanwijzer van de Peugeot tikt de minuten weg, haasten is nu toch niet meer nodig. Het huis is zoveel stiller zonder Ricki. Het chaotische gebabbel, de uitgestelde plannen, frustratie over de spreuwen in het dak. We praten zachter, fluisterend bijna. Het voelt als wachten, alsof ze ieder moment thuis kan komen. De lamp die het al een jaar niet deed flinkert zachtjes, we kijken verwonderd toe.

Een paar maanden geleden waren we hier allemaal, het huis spoelde over van leven. Luiers, fleecetruien, de mooiste flessen wijn kwamen tevoorschijn. Toen waren dingen ook al niet goed, maar konden we dat nog even vergeten. Het weer was mild en we slenterden door natuurgebied De Slufter. Jij dook in de Noordzee, ik vond dat veel te koud (het was oktober). Ricki was toen al wankel van de medicatie, maar liep nog stoer voor ons uit.

We snijden champignons, doen de tagliatelle in de pan. Het bed, de rolstoel en de sondevoeding worden binnenkort opgehaald. We zeggen niet veel. Er staat geen muziek aan, zelfs geen tenniswedstrijd op de tv. De woonkamer staat vol met grote boeketten en kaartjes. Het huis is een stillevens.

De laatste keer dat ik haar zag was twee maanden voor ze overleed. Ricki was nog scherp toen. Ze vertelde over dromen die ze had,

inzichten die ze kreeg. De dokter zei dat ze uitbehandeld was, dus begon het Grote Wachten. Ricki wilde zo graag nog een bonuslevel. In de groepsapp sturen we elkaar hartjes, bijen-emoji's en “ik hou van jullie”'s.

Mijn bed wordt ons bed, de week slentert voort. We eten Indonesisch, drinken zure wijn, spelen Mario Bros en potjes WordFeud, staren een beetje voor ons uit. Was dat het dan, fluisterde je vanmorgen. Ik heb je nog nooit zo verdrietig gezien, nog nooit zoveel moeten geven, nog nooit zoveel van je gehouden.

Om 11:11 overleed ze. Jij belde me een kwartier daarna. Het was vredig gegaan, jullie waren erbij. Game over. ▲

